

JAARVERSLAG EN JAARREKENING

2014

STICHTING H³O

voor

christelijk peuterwerk, kinderopvang,
primair en voortgezet onderwijs

INHOUDSOPGAVE

1	VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT	4
2	VERSLAG COLLEGE VAN BESTUUR	6
2.1	ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID	6
2.2	BELEIDSVOORNEMENS 2014	7
2.3	BELEIDSREALISATIE 2014.....	8
2.3.1.	Strategie en beleid	8
2.3.2	Onderwijskundig beleid en opbrengsten	10
2.3.3	Personeelsbeleid.....	12
2.3.4	Middelen en voorzieningen.....	14
2.3.5	Waardering.....	15
2.3.6	Prestatiebox.....	16
2.4	FINANCIEEL BELEID	16
2.4.1.	Ontwikkelingen en risico's.....	16
2.4.2.	Financiële positie per 31 december 2014	20
2.4.3.	Analyse resultaat 2014.....	23
2.4.4.	Investerings- en financieringsbeleid	23
2.4.5.	Treasuryverslag	24
2.4.6.	Bedrijfsvoering	24
2.4.7.	Continuïteitsparagraaf.....	25
3	GECONSOLIDEERDE JAARREKENING.....	29
3.1.	GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2014 (na resultaatbestemming).....	29
3.2.	GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2014	30
3.3.	GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2014	30
3.4.	ALGEMENE TOELICHTING.....	31
3.4.1.	Activiteiten	31
3.4.2.	Consolidatie en verbonden partijen	31
3.4.3.	Kasstroomoverzicht	32
3.4.4.	Schattingen	33
3.5.	GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA	33
3.5.1.	Algemeen	33
3.5.2.	Materiële vaste activa	33
3.5.3.	Financiële vaste activa	34
3.5.4.	Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	34
3.5.5.	Vorderingen.....	34
3.5.6.	Liquide middelen	34
3.5.7.	Eigen vermogen	35
3.5.8.	Voorzieningen	35
3.5.9.	Langlopende en kortlopende schulden	36
3.6.	GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT.....	36
3.6.1.	Algemeen	36
3.6.2.	Opbrengstverantwoording	36
3.6.3.	Overheidssubsidies	37
3.6.4.	Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	37
3.6.5.	Personeelsbeloningen.....	37
3.6.6.	Bijzondere posten.....	37
3.6.7.	Financiële baten en lasten	37
3.7.	TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2014	37
3.7.1.	Activa	37
3.7.2.	Passiva.....	39
3.8.	TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2014...43	
3.8.1.	Toelichting op de baten	43
3.8.2.	Toelichting op de lasten.....	45
3.8.3.	Toelichting op de financiële baten en lasten	49

3.8.4.	Resultaat deelnemingen	49
3.9.	ENKELVOUDIGE BALANS STICHTING H ₃ O PER 31 DECEMBER 2014	49
3.10.	ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN STICHTING H ₃ O 2014	50
3.11.	STAAT VAN BATEN EN LASTEN SECTOREN H ₃ O 2014	51
3.12.	NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN	53
4	OVERIGE GEGEVENS	54
4.1	VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING	54
4.2	GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	54
4.3	CONTROLEVERKLARING	55
5	BIJLAGEN.....	57
	BIJLAGE 1 – GEGEVENS RECHTSPERSOON	57
	BIJLAGE 2 – INZET MIDDELEN PRESTATIEBOX	58
	BIJLAGE 3 – STAAT VAN RESERVES.....	59
	BIJLAGE 4 – VERKLARENDE LIJST VAN AFKORTINGEN	60

LEESWIJZER

Stichting H₃O legt met dit jaarverslag verantwoording af over het gevoerde beleid in 2014 en de resultaten hiervan. Het jaarverslag is in eerste instantie bedoeld voor de Raad van Toezicht en de externe stakeholders, daarnaast voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (www.minocw.nl). Het laat zien hoe H₃O vorm gegeven heeft aan haar beleid, en hoe beschikbaar gestelde middelen zijn ingezet.

Het jaarverslag bestaat uit vier hoofdstukken. Naast het verslag van de Raad van Toezicht in hoofdstuk 1 wordt in hoofdstuk 2 aan de hand van de speerpunten in het bestuursjaarplan 2014 verslag gedaan van de activiteiten. Hoofdstuk 3 bevat de financiële verantwoording met de integrale jaarrekening. Hoofdstuk 4 bevat overige gegevens, zoals de resultaatbestemming en de controleverklaring.

Tenslotte is een aantal bijlagen toegevoegd betreffende de gegevens van de rechtspersoon, de inzet van middelen prestatiebox, de staat van reserves en een verklarende lijst van de gebruikte afkortingen.

1 VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

Stichting H₃O is verantwoordelijk voor voorzieningen voor onderwijs en opvang voor kinderen van 0 tot 18 jaar. Geïnspireerd door een christelijke levensovertuiging wil zij haar maatschappelijke verantwoordelijkheid waarmaken. De doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen staat centraal; een drempelloze overgang van kinderopvang en peuterwerk naar het primair onderwijs en een soepele overstap van primair- naar voortgezet onderwijs. Daaromheen is een netwerk van voorschoolse en naschoolse opvang georganiseerd.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van het College van Bestuur, het reilen en zeilen van de scholen die onder H₃O vallen en functioneert als klankbord voor het College van Bestuur. De Raad van Toezicht houdt zich bij haar werkzaamheden aan de Code Goed Bestuur, waarbij de werkwijze in een reglement is vastgelegd.

Op 31 december 2014 was de samenstelling van de Raad van Toezicht als volgt:

De heer drs. A. Abee (voorzitter)

Mevrouw A.H. Bode-Nuis, arts (vicevoorzitter) tot 31-12-2014

De heer mr. R. Brandwijk (secretaris)

De heer ing. N. Stolk

De heer ir. R.A. van der Wal

De Raad van Toezicht kwam in 2014 in totaal zes keer bijeen. Daarnaast waren er werkbezoeken aan de EBS Eden en de afdeling Leonardo van de Dr. H. Bavinckschool. Ook werden bijeenkomsten zoals de nieuwjaarsreceptie en de zomerbijeenkomst bezocht.

De kwaliteit van het onderwijs stond dit jaar nadrukkelijk centraal. Een goede mix van professionaliteit, drijfveren en motivatie van medewerkers is daarbij voorwaardelijk.

Financieel waren we ook in 2014 in control en is de financiële positie als uitstekend te omschrijven.

In een aparte bijeenkomst heeft de Raad van Toezicht haar eigen functioneren onder de loep genomen. Het functioneren wordt als goed omschreven. Blijvende aandacht is gewenst voor het versterken van het kritisch vermogen en de klankbord-functie.

Helaas moesten wij afscheid nemen van mevrouw A.H. Bode-Nuis. Haar termijn(en) is/zijn afgelopen en we hebben onze dank uitgesproken voor haar positieve en betrokken inbreng. In de persoon van mevrouw J.A.M. Warmels menen wij op een goede wijze in haar opvolging te hebben voorzien.

In de reguliere vergaderingen zijn onder meer de volgende punten ter besluitvorming of discussie aan de orde geweest:

- Er is een themabijeenkomst gehouden waarbij het sturen op kwaliteit bij de scholen centraal stond.
- Er is een notitie vastgesteld voor het houden van functionerings- en beoordelingsgesprekken met het College van Bestuur.
- De stand van zaken met betrekking tot de doordecentralisatie huisvesting, inclusief de grondoverdracht.
- Het ICT-plan voor het VO is besproken. We zijn op weg naar een 'boekloze' school.
- Een discussie over de voor- en nadelen van het onderbrengen van de Hans Petri-school bij H₃O.
- De cito-scores 2014 zijn toegelicht en besproken met als conclusie dat de scores omhoog moeten.
- Het reglement van de Raad van Toezicht is herzien, waarin met name ook de gewenste profielen voor de leden zijn vastgesteld.
- Het reglement College van Bestuur is vastgesteld.

- Er is besloten tot het opstellen van een toezichtkader voor de Raad van Toezicht. Het geeft een duidelijke structuur aan voor het functioneren van de Raad. Het toezichtkader is inmiddels vastgesteld.
- Door de heren Abee en Van der Wal zijn vergaderingen bijgewoond van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad primair onderwijs en van de medezeggenschapsraad van het Insula College.
- In mei 2014 bezocht de heer Brandwijk met de voorzitter van het College van Bestuur en de voorzitter van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad de eerste dag van het onderwijsbestuur.
- De jaarrekening en het jaarverslag 2013 zijn vastgesteld. De heren Brandwijk en Stolk hebben daarvoor een apart vooroverleg met de controller gehad.
- Er is tweemaal een, gebruikelijke, bijstelling van de begroting 2014 vastgesteld.
- Er is ingestemd met de overname van de Anne Frankschool en de fusie met het Noorderlicht.
- Het tevredenheidsonderzoek onder ouders, medewerkers en leerlingen is besproken. Het onderzoek geeft een overwegend positief beeld.
- Het strategisch beleidsplan 2015-2019 is vastgesteld. Doelen zijn daarbij concreet geformuleerd.
- De begroting 2015 is vastgesteld. De risico's van de krimp van het aantal potentiële leerlingen is daarbij nadrukkelijk aan de orde geweest.
- De benoeming van mevrouw J.A.M. Warmels tot lid van de Raad van Toezicht per 1 januari 2015. Zij volgt mevrouw A. H. Bode-Nuis op.

De werkzaamheden van de Raad hebben plaatsgevonden in een goede sfeer en onderling vertrouwen. De relatie en contacten met de bestuurder en de diverse geledingen binnen H³O waren positief en constructief. H³O is een organisatie die binnen het onderwijsveld een prominente plaats inneemt. Leerlingen staan daarbij centraal, zij moeten vanuit hun eigen mogelijkheden kunnen excelleren. Dank aan alle medewerkers die invulling geven aan kennisoverdracht en de vorming van waarden en normen en zo het excelleren mogelijk maken. Dit alles vanuit het hart, hoofd en handen. Gezamenlijk geven we zo invulling aan het goed functioneren van H³O.

drs. A. Abee
Voorzitter Raad van Toezicht

2 VERSLAG COLLEGE VAN BESTUUR

2.1 ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

Organisatie

Juridische structuur

De organisatie heeft de stichtingsvorm als rechtspersoon. De stichting is opgericht op 1 januari 2006; de oudste rechtsvoorganger is opgericht in 1876. Aan de stichting is een steunstichting verbonden: Stichting Steun Christelijk Onderwijs Dordrecht (SCOD).

Organisatiestructuur

H³O heeft een bestuursmodel met een College van Bestuur en een Raad van Toezicht. H³O kent drie sectoren: primair onderwijs, voortgezet onderwijs en kinderopvang. Het College van Bestuur voert maandelijks overleg met de directies. Het College van Bestuur en het bestuurssecretariaat zijn gevestigd in het bestuursbureau, evenals ondersteunende diensten op het gebied van P&O, communicatie, ICT, huisvesting en financiën.

Kernactiviteiten

H³O draagt de verantwoordelijkheid voor vijftien locaties voor peuteropvang, tien voor buitenschoolse opvang, twee kinderdagverblijven, tien scholen voor basisonderwijs, een school voor speciaal basisonderwijs en een brede scholengemeenschap van vmbo tot en met gymnasium. De activiteiten vinden plaats op basis van het strategisch beleidsplan 2011–2015. In de begroting 2014 zijn de beleidsvoornemens en de daarvoor benodigde middelen met elkaar in verband gebracht. In dit jaarverslag kunnen de beleidsvoornemens en de realisatie met elkaar worden vergeleken.

Doelstelling, missie, visie en waarden

Doelstelling

H³O wil zich onderscheiden met een breed vormingsaanbod van onderwijs en opvang, met één stimulerend pedagogisch sectoroverstijgend concept, waarbij de som meer is dan de optelling van de delen. Met waarden ontleend aan de Bijbel; waarden die integraal doorwerken in het handelen. Met oog voor de naaste, dichtbij en ver weg.

Missie

H³O biedt vanuit de christelijke identiteit een ontwikkelingsproces op maat, waarin alle kinderen en medewerkers hun verschillende talenten leren ontdekken en ten volle ontplooien, met als resultaat verantwoordelijke, goed toegeruste wereldburgers.

Visie

H³O werkt aan een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn, waarin hoofd, hart en handen de leidraad vormen van samen leven, werken en leren. H³O biedt warmte en veiligheid voor kinderen van 0 – 18 jaar in een uitdagende, inspirerende omgeving. H³O is een betrouwbare organisatie die intern en extern verantwoording aflegt.

Waarden

H³O profileert zich als professioneel, innovatief, dynamisch en opbrengstgericht. Medewerkers zijn inclusief denkend, ruimtegevend, warm, open, respectvol, verantwoordelijk en solidair.

Managementcontract

Op basis van het managementstatuut zijn de directeuren verantwoordelijk voor het door hen gevoerde beleid, binnen de door het College van Bestuur vastgestelde kaders en

goedgekeurde jaarplannen en begrotingen. De afspraken tussen bestuur en directie worden jaarlijks vastgelegd in een managementcontract.

Klachten

Bij de landelijke klachtencommissie werden vier klachten ingediend. Drie daarvan kort na elkaar van dezelfde klager tegen het Insula College, locatie havo/vwo en het bevoegd gezag. De klachten betroffen, volgens klager, het weigeren van informatie en inzage in een leerling dossier. De klachtencommissie heeft partijen gehoord en de klachten zijn ongegrond verklaard.

De vierde klacht was gericht tegen De Sterrekijker en betrof het volgens klager onrechtmatig gedurende het schooljaar wijzigen van de schooltijden. Na horen van partijen is ook deze klacht ongegrond verklaard.

Overige klachten werden op bestuurs- school- of locatieniveau afgehandeld.

2.2 BELEIDSVOORNEMENS 2014

Het jaarplan van het college van bestuur is een korte notitie waarin op hoofdlijnen de doelen beschreven worden die het bestuur wil bereiken. Het plan brengt een ordening aan die de raad van toezicht kan ondersteunen bij de monitoring. Daarnaast levert het efficiencywinst op voor het jaarplan van de instellingen en sectoren. In plaats van onnodige herhalingen kan eenvoudig verwezen worden naar de 'bovenliggende' doelen van het bestuur. Wat niet in dit jaarplan is opgenomen is niet per definitie onbelangrijk, maar kan gerekend worden tot de lopende zaken.

De stichting H³O acteert in een dynamische omgeving. Daarom staan de doelen van het college van bestuur niet op zichzelf maar zijn ze gerelateerd aan (of lopen vooruit op) landelijke plannen, ontwikkelingen en trends. Een belangrijk speerpunt blijft de komende jaren het tot stand brengen van een verbetercultuur en opbrengstgericht werken, meer aandacht voor rekenen en taal, "de lat moet omhoog". Maar ook: duurzaamheid, burgerschap, kansen voor uitblinkers, professionele ruimte. Daarbij moet tegelijkertijd ook aandacht zijn voor de balans tussen 'presteren' en de vormende taak van de school. Het is een waardevolle opgave voor het bijzonder onderwijs om niet kritiekloos mee te gaan in de 'economisering' van het onderwijs maar ook het accent te leggen op de 'zachte kant'. Dat is niet alleen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, maar is gezien onze miserie ook onze impliciete opvatting.

De bezuinigingen op de overheidsfinanciën als gevolg van de financiële crisis zijn niet aan onze organisatie voorbijgaan. Om toch onze doelen te bereiken blijft een grote mate van creativiteit nodig. De sectoren worden daarom opgeroepen om niet alleen daar waar nodig te bezuinigen maar ook de efficiency te verbeteren.

De begroting anticipeert op vele kansen en risico's. De ontwikkelingen gaan echter snel. Ook dit jaar zijn we erin geslaagd om op basis van een verantwoord financieel beleid veel mooie plannen te maken. H³O blijft in beweging.

Te behalen resultaten

- De onderwijsopbrengsten liggen op of boven het landelijk gemiddelde
- De onderwijskwaliteit wordt verhoogd
- Daartoe wordt geïnvesteerd in scholing van medewerkers
- De stijl van leidinggeven is opbrengstgericht
- Het marktaandeel van H³O in Dordrecht wordt vergroot
- Het aantal Fair Trade-scholen neemt toe
- De aandacht voor meer- en hoogbegaafden wordt geïntensiveerd
- Het ziekteverzuim ligt onder het landelijk gemiddelde
- De kwaliteit van de planning- en controlcyclus wordt verbeterd

- Er komt een meerjaren-ICT-beleidsplan op bestuurs- en schoolniveau tot stand
- De ouderparticipatie houdt blijvende aandacht

Voortgezet onderwijs

- Het aantal leerlingen in het vwo stijgt
- De besluitvorming over de samenwerking vmbo-beroepsgericht met het Stedelijk Dalton Lyceum wordt afgerond
- Het vmbo-mbo masterplan komt tot stand
- Het nieuwe taakbeleid wordt ingevoerd
- De scholen zijn op de nieuwe exameneisen voorbereid
- Het project 'vmhbo' wordt doorontwikkeld

Primair onderwijs

- Er wordt onderzocht of de resterende scholen kunnen worden omgevormd tot schoolplus⁺
- Het niveau van begrijpend lezen gaat omhoog
- Voor kinderen met een aparte leerlijn wordt een ontwikkelingsperspectief opgesteld
- De afdeling Leonardo voor hoogbegaafden wordt uitgebreid

Peuterwerk en kinderopvang

- De structuur van de sector wordt aangepast aan de vorming van schoolplus⁺
- Waar mogelijk wordt kinderdagopvang gestart in de scholen
- De sector kinderopvang realiseert op termijn een rendement van 5%
- De effecten van de harmonisatie peuterwerk/kinderopvang worden door adequate maatregelen opgevangen
- De instandhouding van niet-schoolgebonden kinderopvang wordt heroverwogen en nader onderbouwd
- Alles wordt in het werk gesteld om de sector, ondanks een krimpende markt, voor de stichting te behouden.

2.3 BELEIDSREALISATIE 2014

2.3.1. Strategie en beleid

Voortgezet onderwijs

Locatie havo/vwo

Na een stijging en terugloop van het leerlingenaantal gedurende een aantal jaren, is het aantal leerlingen dit jaar voor de vierde keer op rij gestegen: met 15 leerlingen, van 1.093 naar 1.108 (exclusief vavo). Er is een toename van het aantal leerlingen op de Havo (+24). Het Vwo is met 9 leerlingen afgenomen.

De school voert beleid op versterking van de positie van het Vwo. De stijging van het Vwo van 2012 (369>373) was in 2013 voortgezet (373>384). In 2014 is er echter weer een geringe terugloop in het Vwo naar 375 leerlingen. Procentueel: 35,1% Vwo (2013) > 33,8% Vwo (2014). Het beleid tot versterking van de positie Vwo wordt geëvalueerd en bijgesteld.

Locatie mavo

De start van de techniek-accentklas is geëvalueerd. Deze klas is voortgezet in 2014. Er zijn twee techniek-accentklassen gevormd. De aanmelding van de mavolocatie was goed te noemen. Er werden negen brugklassen gevormd. Het totale leerlingenaantal steeg van 769 naar 774 (exclusief vavo).

Locatie vmbo

Eind 2013 is het vmbo van het Insula College na een verbouwing ingetrokken bij het vmbo van het Stedelijk Dalton Lyceum. De scholen hebben te weinig leerlingen om de bestaande sectoren en afdelingen duurzaam in stand te houden. Daarom is met ingang van 1 augustus 2013 in goed overleg besloten afdelingen in de bovenbouw onderling uit te ruilen. Het Stedelijk Dalton Lyceum biedt consumptief en techniek aan, het Insula College economie en zorg en welzijn. De scholen werken in toenemende mate samen en profileren zich met ingang van het schooljaar 2013-2014 als Drechtstedencollege.

Eveneens eind 2013 is een aanvraag ingediend bij OCW om de vmbo-afdelingen af te splitsen van de beide scholengemeenschappen en de afdelingen daarna te laten fuseren. De aanvraag is door de staatssecretaris ter advies voorgelegd aan de Commissie Fusietoets Onderwijs. De commissie heeft in het voorjaar de staatssecretaris negatief geadviseerd en de aanvraag is afgewezen.

Zowel in 2013 als in 2014 steeg het leerlingaantal vmbo bij het Insula College (van 567 naar 597) en daalde het leerlingaantal vmbo van het Stedelijk Dalton Lyceum (van 484 naar 421). Daarnaast kozen meer leerlingen dan was voorzien voor de afdelingen economie en zorg en welzijn. Het gevolg daarvan was dat de omvang van de afdeling consumptief kon worden aangemerkt als rechtvaardigheidsgrond voor een fusie. De afdeling techniek komt bij een dalend aantal leerlingen in de gevarenszone. Het totaal aantal leerlingen dat voor techniek koos daalde in vier jaar met 17%. Als die trend doorzet zullen afdelingen moeten worden opgeheven.

Op basis van het bovenstaande is in het najaar van 2014 opnieuw een aanvraag ingediend bij de staatssecretaris om de vmbo afdelingen van beide scholen te fuseren.

Primair onderwijs

Op de basisscholen steeg het aantal leerlingen (37). Het totaal aantal leerlingen in het primair onderwijs in Dordrecht daalde echter met 129. Hierdoor steeg het marktaandeel van H³O van 27,5% naar 28,2%. De kleine dislocaties zullen om strategische redenen voorsnog gehandhaafd blijven.

Na Het Kristal verkreeg ook de Prins Bernhardschool het Fair trade certificaat. Alle scholen hebben een nieuw jaarprogramma opgesteld, nauw aansluitend op het jaarprogramma van de stichting.

Omgaan met verschillen en meer aandacht voor talent wordt in de basisscholen van H³O vertaald door te werken met Levelwerk. In deze methode wordt de hoog- of meerbegaafde leerling tot meer presteren uitgedaagd. Daarnaast bestaat groep 9, een samenwerking tussen het PO en het VO, om de hoog- of meerbegaafde leerlingen uit de groepen 7 en 8 tot meer presteren uit te dagen. De afdeling Leonardo van de Dr. H. Bavinck-school werd per 1 augustus uitgebreid van 2 naar 3 groepen.

Zeven basisscholen gingen vanaf 1 augustus 2013 verder als schoolplus+. In 2014 volgde De Sterrekijker. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid voor 23 locaties kinderopvang bij de directeuren van de betreffende scholen is neergelegd. Voor de laatste twee, De Horizon en EBS Eden, wordt onderzocht of zij in 2015 kunnen volgen.

Peuterwerk & kinderopvang

Het aantal VVE groepen in de peuteropvang werd uitgebreid naar 19 groepen, tegen 16 reguliere groepen. Er is een aanvraag ingediend om bij de laatste vier reguliere locaties per 1 januari 2015 ook een VVE groep te realiseren zodat elke locatie VVE kan aanbieden. De aanvraag is inmiddels gehonoreerd. De extra VVE groepen voorzien in een grote behoefte. Door de uitbreiding van het aantal dagdelen spelen in de VVE groepen (van twee naar vier dagdelen) daalde de bezetting in het voorjaar enigszins, maar trok deze daarna aan. Het aantal peuters bleef stabiel.

De bezetting in de kinderopvang bleef stabiel en steeg vanaf september zelfs licht. Vanwege de sluiting van een openbare school met bijbehorende BSO op de Staart werd in de

zomer een BSO geopend bij De Regenboog aan de Volkerakweg. Bij andere locaties werd de capaciteit kindplaatsen uitgebreid.

Om de schoolplus+ status voor De Sterrekijker mogelijk te maken werden de kinderdagopvang, peuteropvang en BSO aan de Atmosfeerstraat door Het Kristal overgedragen aan De Sterrekijker.

Met het bestuur van de Vereniging voor Christelijk onderwijs op Reformatorische Grondslag is overeenstemming bereikt over overdracht per 1 januari 2015 van peuteropvang Peuterhof (bij de Bogermanschool) aan de vereniging.

2.3.2 Onderwijskundig beleid en opbrengsten

Het College van Bestuur heeft in het kader van zichtbaarheid en kwaliteitsbewaking besloten jaarlijks een vijftal scholen te bezoeken. In 2014 zijn vijf scholen voor primair onderwijs en het Drechtstedencollege een gehele dag bezocht. Er zijn lessen bijgewoond en gesprekken gevoerd met leerlingen en ouders, met de IB-er(s), het MT, het team en de directeur. Een verslag van het schoolbezoek met waarnemingen en conclusies van het College van Bestuur is aan de directeur van de school ter hand gesteld. In de eerste helft van 2015 staan vier volgende bezoeken gepland.

In het kader van de Wet Passend Onderwijs hebben scholen vanaf 1 augustus 2014 een zorgplicht. Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, moeten scholen een geschikte plek vinden. Scholen (openbaar en bijzonder) moeten samenwerken in regionale samenwerkingsverbanden. In deze samenwerkingsverbanden werken regulier en speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) samen. Bestaande samenwerkingsverbanden zijn opgegaan in regionale. In Dordrecht zijn de samenwerkingsverbanden op gemeentelijk niveau georganiseerd.

Voortgezet onderwijs

Examenresultaten

Slaagpercentage	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Vmbo-b Insula	94,9	83,1	100	98	98,1
landelijk	96,2	95,3	95,9	97	96,9
Vmbo-k	90,5	92,8	95,1	94	92,7
landelijk	94,4	94,3	93,4	93	95,0
Vmbo-(g)t	96,1	100	95,8	100	71,9
landelijk	93,7	92,6	90,3	91,4	93,4
Mavo Insula	91,8	90,7	92,1	88,7	94,3
landelijk	93,7	92,6	90,3	91,4	93,4
Havo Insula	73,0	87,2	81,4	84,7	83,0
landelijk	85,0	85,4	86,7	88	87,9
Vwo Insula	74,0	85,4	82,2	95,2	88,0
landelijk	89,0	88,7	87,3	92	89,8

Locatie havo/vwo

Vanuit het oogpunt van kwaliteitsbewaking en opbrengstgericht werken vinden er jaarlijks twee gesprekken plaats van de directie met de secties. In de eerste gespreksronde (najaarsgesprekken) worden de cijferresultaten van het Centraal Examen besproken, de Kijk- en Luistertoetsen en m.b.t. het percentage onvoldoendes per vak per jaarlaag, de verschillen ten opzichte van andere vakken en de verschillen tussen de jaarlagen. In het voorjaar hebben sectiegesprekken plaatsgevonden rondom nieuw toetsbeleid, repareren van achterstanden en invoering ICT-rijk onderwijs.

Locatie mavo

Met de secties wordt structureel in het kader van de kwaliteitszorg gesproken over de resultaten van de leerlingen en het vastgestelde curriculum. De resultaten liggen overal op of boven het gemiddelde.

Locatie vmbo

De eindexamenresultaten 2014 zijn door de secties (bestaande uit medewerkers van het Insula College en het Stedelijk Dalton Lyceum) geanalyseerd. Er zijn acties in gang gezet op vakken die lager scoren dan een zes, gericht op het verhogen van de resultaten. De secties hebben plannen van aanpak opgesteld gericht op het niveau van de opdrachten, gekoppeld aan de te behalen eindtermen/doelen. Voor individuele examenleerlingen wordt extra begeleiding ingezet. Secties maken per leerling een afweging.

Primair onderwijs

Eindtoets basisonderwijs CITO

naam school	Ongecorr. Score 2014	Gemiddelde Schoolgroep 2014	Ongecorr. Score 2013	Gemiddelde schoolgroep 2013	Ongecorr. score 2012	Gemiddelde schoolgroep 2012
landelijk	534,4		534,7		535,1	
Horizon	536,6	536,5	534,2	536,5	538,9	536,3
Bavinck	537,0	536,5	539,8	536,3	537,7	536,2
Bernhard	531,5	535,1	532,1	534,6	534,6	534,6
Juliana	533,6	533,6	524,4	533,3	533,8	533,5
Fontein	526,6	531,2	529,7	530,8	528,3	530,9
Repelaer	532,4	534,4	535,6	534,3	539,3	534,0
Regenboog	529,7	535,2	533,0	534,6	533,5	534,1
Sterrekijker	537,1	537,1	538,1	537,1	538,6	536,9
Kristal	536,8	536,3	538,5	536,3	533,7	536,2
Eden	534,3	535,4	540,0			
Gem. H₃O	533,6		534,5		535,6	

Groen: boven de ondergrens, op of boven het gemiddelde van de schoolgroep

Blauw: boven de ondergrens, onder het gemiddelde van de schoolgroep

Rood: onder de ondergrens

Schoolgroep: de schoolgroep wordt bepaald op basis van het % gewichtenleerlingen

Aan zeven basisscholen en aan de school voor speciaal basisonderwijs werd een basisarrangement toegekend. Dit betekent dat de scholen het vertrouwen van de inspectie hebben en de opbrengsten op of boven het landelijk gemiddelde liggen. Drie scholen kregen een basisarrangement met attendering dat de opbrengsten in een van de laatste drie jaren onder de ondergrens die de inspectie hanteert lagen. Er zijn acties ondernomen om de resultaten in 2015 te verbeteren.

Voor ouders is een deel van de onderwijskwaliteit inzichtelijk gemaakt via de gegevens die binnen Vensters voor verantwoording PO geraadpleegd kunnen worden.

Er wordt gebruik gemaakt van de module Bovenschoolse Rapportage van CITO-LOVS, zodat de resultaten op bestuursniveau inzichtelijk kunnen worden gemaakt. In de managementrapportages werd gerapporteerd over de tussen- en eindopbrengsten en welke interventies gepleegd werden op schoolniveau.

Vanuit de directeuren is een werkgroep onderwijskwaliteit (WOK) in het leven geroepen. De werkgroep ontwikkelt een systeem van onderwijskwaliteitszorg met als doel het verder stimuleren van de kwaliteitscultuur in de scholen en daarmee de kwaliteit van het onderwijs. Het systeem bestaat uit een cyclisch proces: het definiëren en meten van de kwaliteit, het analyseren of de gemeten kwaliteit aan de normen voldoet, het verbeteren van de kwaliteit en het organiseren van de kwaliteitszorg. In het systeem wordt gebruik gemaakt van instellingsaudits.

Op alle scholen wordt voor kinderen met een aparte leerlijn en op het SBO voor alle kinderen, een wettelijk verplicht ontwikkelingsperspectief opgesteld.

Peuterwerk & kinderopvang

In het kader van het stedelijk convenant VVE 2012-2015 zijn onder andere de volgende afspraken gemaakt om de kwaliteit van de VVE te vergroten: verhogen taalniveau pedagogisch medewerkers; inzet HBO-opgeleide medewerkers; hanteren kindvolgsysteem.

In 19 VVE groepen werd een HBO-er benoemd. Daarnaast is een HBO-er ingezet bij 2 groepen van kinderdagverblijf Eigenwijs. Bij H₃O wordt de HBO VVE-er op drie verschillende manieren ingezet: als coach, ondersteuner of als HBO-er op de groep.

Deze HBO-ers coördineren de samenhang tussen het voor- en voerschools programma en zijn 1 dagdeel per week in de groepen aan het werk als 'coach on the job'. Speerpunten in 2014 waren: het borgen van het werken aan ontluikende geletterdheid, ontluikende gecijferdheid, opbrengstgericht werken en handelingsgericht werken.

2.3.3 Personeelsbeleid

Personeelssterkte

In onderstaande tabel wordt de personeelssterkte per maand weergegeven zowel in aantallen als in fulltime equivalenten (FTE) inclusief vervangingsaanstellingen met daarbij een onderverdeling tussen vrouwen en mannen.

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Aantal	677	681	685	693	695	698	692	617	625	627	640	634
FTE	454,7	462,3	462,1	467,7	465,1	465,6	467,6	451,3	460,9	465,4	464,2	467,8
vrouwen	513	517	521	528	533	537	531	470	476	479	492	485
mannen	164	164	164	165	162	161	161	147	149	148	148	149

Binnen H₃O was de personeelssterkte in 2014 ten opzichte van 2013 stabiel. Dit komt voor uit de relatief beperkte mutatie in de leerlingenaantallen en de zogenoemde flexibele schil.

Leeftijdopbouw en gemiddelde leeftijd

In onderstaande tabellen wordt het aantal medewerkers per leeftijdscategorie en de gemiddelde leeftijd per maand weergegeven.

Cat.	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
0 - 20	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0
20 - 30	109	109	115	115	118	119	115	83	91	90	102	101
30 - 40	172	174	174	174	175	178	177	162	162	163	163	159
40 - 50	174	175	174	180	178	177	176	158	159	157	158	157
50 - 60	169	169	167	169	167	167	165	160	158	158	158	155
60 - 65	51	50	52	52	54	54	56	51	52	55	57	59
➤ 65	2	4	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3

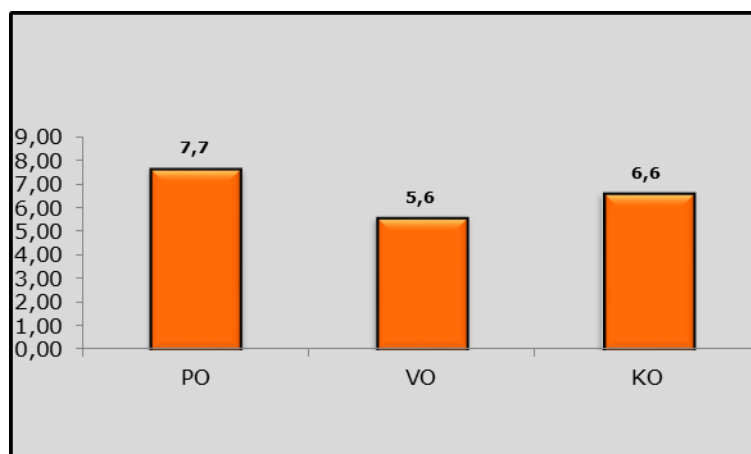
Cat.	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Gem. leeftijd vrouwen	41	41	41	41	41	41	41	41	42	42	42	41
Gem. leeftijd mannen	48	48	48	48	48	48	48	48	49	48	49	48

Vanaf 2015 sluit de ABP (onderwijs) en PFZW (kinderopvang) pensioenregeling aan op de AOW-leeftijd. De leeftijd waarop de pensioenuitkering ingaat, verandert. Dit was voor-

heen de eerste dag van de maand waarop een persoon 65 jaar wordt. Vanaf 1-1-2015 is dit de AOW-leeftijd. De AOW-leeftijd stijgt dus de komende jaren naar 67 jaar. Dit betekent dat de komende jaren de verwachte uitstroom op basis van de (eerder van toepassing zijnde) AOW leeftijd kan wijzigen in een latere uittreding of mogelijk meer medewerkers gebruik gaan maken van het keuzepensioen. Het onderwerp 'duurzame inzetbaarheid' zal de komende jaren hoger op de beleidsagenda komen.

Verzuim

In de onderstaande tabel wordt het gemiddelde ziekteverzuimpercentage in 2014 per sector weergegeven.

Het verzuim binnen H³O blijft een aandachtspunt, zowel het kort frequente als het langdurige verzuim. Er is in 2014 bewust van bedrijfsarts geruild en de rol van casemanager is aangescherpt. H³O voert een eigen regie model, waarbij de leidinggevende de casemanager is.

Realisatie beleid 2014

Sinds dit jaar beschikt iedere medewerker over zijn eigen digitale personeelsdossier. Met ingang van 1 januari 2014 is stichting H³O eigen risico drager voor het ziekteverzuim van medewerkers met een tijdelijk contract. Dit risico is (her)verzekerd bij Acture. Onderzoek naar het dragen van het eigen risico voor verzuim en daarmee uittreden bij het vervangingsfonds is stopgezet gezien de gestelde voorwaarde aan de omvang van de lumpsum en omdat het ziekteverzuimpercentage te hoog is. De nieuwe cao's zijn gezien het moment van inwerkingtreding gedeeltelijk ingevoerd. Verder implementatie vindt in 2015 plaats. Ontslagtrajecten worden bovenschools afgehandeld waardoor er voldoende expertise wordt benut om te voorkomen dat er grote verplichtingen ontstaan voor uitkeringskosten die ten laste van de stichting komen.

Voortgezet Onderwijs

De maatwerkafspraken functiemix Voortgezet Onderwijs zijn ingediend bij het ministerie van OCW. De sector voldoet aan de eisen van de functiemix en heeft bevordering op basis van het entreerecht toegepast.

Primair Onderwijs

Een deel van de cao primair onderwijs die in 2014 tot stand is gekomen (het overlegmodel) wordt met ingang van het nieuwe schooljaar 2015/2016 ingevoerd. De invoering van

dit overlegmodel is inmiddels onderwerp van gesprek tussen de medezeggenschapsraden, de directeuren en het College van Bestuur.

Op alle scholen is een scholingsplan voor teambrede scholing, maar ook voor individuele scholing van medewerkers.

Peuterwerk en Kinderopvang

De medewerkers waarop de cao Maatschappelijke Werk en Dienstverlening van toepassing was, zijn per 1 januari 2014 succesvol omgezet naar de cao Kinderopvang.

In 2013 hebben alle pedagogisch medewerkers van de peuteropvang een 'entreetoets' afgelegd om het taalniveau te meten. Ruim 50% bleek aan het vereiste niveau te voldoen. In 2014 werd de overige medewerkers op een of meerdere onderdelen scholing aangeboden. Inmiddels heeft 90% het vereiste niveau bereikt. In 2015 gaan nog 4 deelnemers starten met de scholing.

Door uitbreiding van het aantal VVE-groepen is (de verplichte) VVE scholing in gang gezet voor circa 15 medewerkers. In november 2014 hebben 7 medewerkers het certificaat in ontvangst mogen nemen. In maart 2015 volgen de overige medewerkers.

Het ziekteverzuimpercentage daalde naar 6,6%. Re-integratietrajecten en andere maatregelen hebben vruchten afgeworpen om het ziekteverzuim terug te dringen.

2.3.4 Middelen en voorzieningen

Financiële middelen

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.4.

Huisvesting

Het bestuursbureau verhuisde in december 2013 naar het gerenoveerde pand aan de Museumstraat. De werkzaamheden waren echter nog niet afgerond en duurden tot ver in het voorjaar. Het plein rond het schoolgebouw werd in de meivakantie opnieuw bestraat en de verbouwing werd afgesloten met een feestelijke open dag.

Na de zomervakantie 2014 kreeg het kantoor van de beide samenwerkingsverbanden onderdak in het pand van het bestuursbureau aan de Museumstraat.

Voortgezet onderwijs

Locatie havo/vwo

Volgens planning zal de lay-out van het vernieuwde gebouw van gebouw Halmaheiraplein in maart 2015 in concept klaar zijn. Hier is een bouwcommissie mee bezig met ondersteuning van externe projectbegeleiding. Volgens planning zal de huisvesting op de Aalscholverstraat eindigen in augustus 2016. Gebouw H zal dan kwantitatief en kwalitatief gerevitaliseerd zijn.

In de zomervakantie zijn alle toiletgroepen geheel gerenoveerd. Daarnaast zijn twee lokalen vergroot om zo beter aan te sluiten bij de aanwezige onderwijsbehoefte. De regeling van de verwarming is verbeterd zodat het gebouw nu gelijkmatiger verwarmd kan worden. Verder zijn er nog een aantal maatregelen betreffende brandveiligheid op advies van de omgevingsdienst uitgevoerd.

Locatie mavo

De CV leidingen in de kruipruimte bleken dermate slecht te zijn dat besloten is om in de zomervakantie alle CV leidingen onder de vloer te vervangen. Daarnaast hebben de unitdirecteuren nu een eigen kamer gekregen en zitten alle sectiehoofden in een ruimte bij elkaar om zo de samenhang en betrokkenheid te vergroten. Deze ruimten zijn alle drie ook opgeknapt. Ten slotte is de verlichting van de gymzalen aangepast en vervan-

gen door een zuinigere variant met meer lichtopbrengst. De laatste punten zijn uitgevoerd in het kader van de brandveiligheid en juiste compartimentering.

Primair onderwijs

In het tweede kwartaal 2014 is de afdeling Leonardo van de Dr. H. Bavinckschool verhuisd van Het Noorderlicht naar het pand van het bestuursbureau aan de Museumstraat. Op Het Noorderlicht, de Prins Bernhardschool, De Fontein, De Sterrekijker en Het Kristal Zuilenburg werden aanpassingen ten aanzien van de brandveiligheid gedaan naar aanleiding van inspecties door de omgevingsdienst.

Op de Prins Bernhardschool, De Repelaer Eddingtonweg, De Regenboog Volkerakweg, De Fontein Wielwijk en De Sterrekijker werd de bestrating van het schoolplein aangepast. Op Het Kristal Heimerstein en De Fontein Wielwijk zijn asbesthoudende materialen gesaneerd. Die gebouwen zijn nu asbestvrij. Bij Het Noorderlicht en De Repelaer Eddingtonweg werd het buitenschilderwerk uitgevoerd. Bij De Sterrekijker, Het Kristal Zuilenburg en De Regenboog Volkerakweg zijn lichtkoepels vervangen. Speeltoestellen zijn vervangen bij De Sterrekijker en De Regenboog Volkerakweg. Bij Het Kristal Zuilenburg is het hekwerk om de school vervangen en bij De Repelaer Eddingtonweg is de buitenriolering aangepast. Tenslotte is bij De Regenboog Volkerakweg de dakbedekking vervangen.

Kinderopvang

De opvanglocatie aan de Atmosfeerstraat werd op brandveiligheid aangepast naar aanleiding van een inspectie van de omgevingsdienst.

De huur van het pand aan de Vrieseweg, waar kinderdagverblijf Eigenwijs was gehuisvest, werd opgezegd. Bij de gemeente werd een aanvraag ingediend om het dagverblijf te huisvesten in de hoofdlocatie van De Repelaer. Die aanvraag werd gehonoreerd en Eigenwijs verhuisde in december, nadat de nieuwbouw op wettelijke eisen was aangepast, naar De Repelaer.

ICT

Het afgelopen jaar stond in het teken van de toetreding tot KIEN en de technische overgang van het H³O netwerk naar de infrastructuur van KIEN.

Na veel voorbereidingen is de eerste overgang in de zomervakantie gestart: de samenwerking tussen het Stedelijk Dalton Lyceum vmbo en het Insula College vmbo betekende dat het Drechtsteden College als eerste 'nieuwe' KIEN locatie volledig gereed moest zijn. In september is gestart met de gefaseerde overgang van de scholen voor primair onderwijs. Deze overgang is begin december afgerond, de overgang van het bestuursbureau en de beide locaties Halmaheiraplein en Koningstraat, zijn in de kerstvakantie gestart en spoedig daarna afgerond.

In 2014 is ook op 7 scholen (inclusief Drechtsteden College) Wi-Fi gefaciliteerd. Vier scholen primair onderwijs maken nu de eerste stappen ten aanzien van het onderwijskundig gebruik van Wi-Fi, op de locaties Halmaheiraplein en Koningstraat zijn de eerste stappen gezet in de projecten waarbij de Apple MacBook een centrale rol speelt.

De mogelijkheden van het gebruik van Magister hebben verder vorm gekregen op de locatie havo/vwo en mavo. De mavo heeft ook de overstap gemaakt naar de elektronische leeromgeving (ELO) van Magister. De beleidsnotitie over Onderwijs en ICT is afgerond.

2.3.5 Waardering

Voortgezet onderwijs

Op havo/vwo hebben in 2014 periodieke tevredenheidsenquêtes afgenomen onder OP, OOP, ouders en leerlingen. Het onderzoek onder ouders havo/vwo scoorde op een vierpuntsschaal een 3, tegen een landelijk gemiddelde van 3,2. De leerlingtevredenheid steeg licht, evenals de uitkomst van de onderzoeken van het onderwijzend en onderwijs-

ondersteunend personeel. Op de mavo werd een oudertevredenheidsonderzoek afgenomen. Ouders waarderen de school gemiddeld met een 7,3.

Daarnaast hebben de locaties havo/vwo en mavo schoolbreed lessenevaluaties laten uitvoeren door alle leerlingen over alle docenten. Dit om de lessen vanuit leerlingperspectief te evalueren. De uitkomsten van deze leerlingenquêtes zijn structureel agendapunt in de functioneringsgesprekken.

Voor het Drechtstedencollege is in het najaar van 2014 een nieuwe website gerealiseerd.

Primair onderwijs

Het oudertevredenheidsonderzoek dat in 2014 is afgenomen laat evenals in 2012 zien dat de ouders van de scholen tevreden tot zeer tevreden zijn, zij geven de school als rapportcijfer een 7,5, evenals de medewerkers. De leerlingen waarderen hun school met een 7,8.

Een aantal scholen organiseert koffie- en inloopochtenden voor de ouders, zodat op een laagdrempelige manier informatie kan worden uitgewisseld en de ouders het werk van hun kinderen kunnen bekijken.

De VVE-scholen organiseren ouderochtenden in het kader van VVE-thuis, zodat de ouders van VVE-kinderen geïnstrueerd kunnen worden hoe ze thuis aan de slag kunnen met de aangeleverde materialen, waardoor prestaties van kinderen verbeterd worden.

Peuterwerk & kinderopvang

In 2014 is een tevredenheidsenquête gehouden onder de ouders van de kinderopvang 30% van de ouders heeft de enquête ingevuld. Ouders zijn overwegend tevreden tot zeer tevreden over de kinderopvang van H₃O. Daar waar daar toch aanleiding voor is, zullen verbeteracties worden ingezet om de kwaliteit van de kinderopvang te blijven waarborgen. In 2015 wordt opnieuw een tevredenheidsonderzoek gehouden.

Ook uit de exit-enquêtes, die onder de ouders in de kinderopvang worden ingevuld, blijkt dat ouders tevreden zijn over de locaties van H₃O.

2.3.6 Prestatiebox

Vanaf 2012 worden door het ministerie van OCW de zogenaamde prestatiebox-middelen beschikbaar gesteld. Elke schooldirecteur (PO) c.q. locatiedirecteur (VO) heeft in het kader van de planning- en controlcyclus een plan opgesteld voor de inzet van deze middelen. Dit is besproken met de voorzitter college van bestuur en na eventuele aanpassing goedgekeurd ter uitvoering. Na afloop van het kalenderjaar 2014 zijn de resultaten beschreven in de managementrapportage maart 2015 en opnieuw besproken met de voorzitter college van bestuur. Een weergave van de inzet en resultaten per school/locatie over 2014 is opgenomen in bijlage 2.

Voor het Insula College was in 2014 een bedrag voor prestatiebox-middelen beschikbaar van € 375.328. Dit bedrag is volledig ingezet voor extra formatie en aanvullende scholing.

De PO-scholen hebben de middelen voor opbrengstgericht werken volledig ingezet voor versterking van de formatie (beschikbaar € 135.549). De middelen voor professionalisering van leerkrachten en schoolleiders zijn ingezet voor aanvullende scholing (beschikbaar € 114.495 / besteed € 197.872). De middelen voor cultuur zijn ingezet voor extra activiteiten (beschikbaar € 32.560 / besteed € 34.891).

2.4 FINANCIËEL BELEID

2.4.1. Ontwikkelingen en risico's

In deze subparagraaf worden ontwikkelingen en risico's genoemd waarvan het vermoeden bestaat dat die zich kunnen voordoen, maar waarvan de financiële omvang (nog) niet gekwantificeerd kan worden. Op basis van de geconstateerde risico's is een weerstandsvermogen en daarbinnen een buffer van een bepaalde omvang nodig (zie subparagraaf 2.4.2.).

Leerlingaantallen PO en VO

De inkomsten worden grotendeels bepaald door het aantal leerlingen. Het realiseren van een bepaalde omvang van leerlingaantallen binnen de scholen is geen doel op zich, maar wel noodzakelijk voor een efficiënte bedrijfsvoering. Door het voeren van beleid op de doorgaande lijn van 0 – 18 jaar en het verbeteren van de kwaliteit van medewerkers kan een kind/leerling worden gestimuleerd zijn of haar onderwijscarrière binnen H₃O te (ver)volgen. Het realiseren van de geraamde leerlingenaantallen kan ook deels afhankelijk zijn van de kwaliteit en capaciteit van gebouwen en andere niet te beïnvloeden externe omstandigheden. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de scholen met de leerlingenaantallen.

Primair onderwijs

Sinds 2009 is het aantal leerlingen in Dordrecht in de leeftijd 4-12 jaar gedaald met 1.094 (9,5%). De verwachting uit de leerlingenprognoses primair onderwijs van voorjaar 2013 dat de daling vanaf 2014 afvlakt en zich concentreert in enkele wijken (met name Stadspolders/Oudelandshoek) is correct gebleken. Daarnaast zijn verschuivingen tussen denominaties zichtbaar ten gunste van het bijzonder onderwijs. In de prognose wordt tot en met 2018 een verdere daling met 2,5% (284 leerlingen) geraamd tot in totaal 12,1% waarna het leerlingenaantal stabiliseert op een getal rond de 10.150.

Het gerealiseerde leerlingenaantal op 1 oktober 2014 bij H₃O is uitgekomen op 2.938 (+37 ten opzichte van de vorige telling). Dit terwijl het aantal leerlingen bij verschillende andere schoolbesturen in Dordrecht (waaronder OPOD en School met de Bijbel) als gevolg van de demografische ontwikkeling is gedaald (met in totaal 129). Gevolg is dat het marktaandeel van H₃O is gestegen van 27,5% naar 28,2%. De directeuren raamden bij de vorige meerjarenbegroting voor het schooljaar 2015/2016 een daling van 23 leerlingen tot 2.915 en een gelijkblijvende raming daarna gebaseerd op de uitstroom in de hoogste groepen en de geraamde instroom in groep 1. Bij deze daling zal het marktaandeel naar verwachting minimaal gelijk blijven. De realiteitswaarde van de leerlingenprognoses is onderwerp van gesprek in elk overleg met een directeur in het kader van de planning- & control cyclus.

Voortgezet onderwijs

Uit de meest recente leerlingenprognose voortgezet onderwijs (voorjaar 2013) van de gemeente Dordrecht blijkt dat het aantal 12-18 jarigen tot 2015 redelijk stabiel blijft. Daarna zal het leerlingenaantal afnemen vanwege de demografische ontwikkeling van 7.624 in 2016 tot 6.890 in 2024 (ruim 700 leerlingen oftewel bijna 10%). Dit biedt zowel kansen als bedreigingen. Uit het PO is bekend dat de daling zich niet evenredig verspreidt over de verschillende besturen c.q. VO-scholen. Aandacht vraagt de relatief beperkte omvang van het vwo en daarbinnen het gymnasium waardoor de efficiënte groepsindeling mogelijk verder onder druk komt te staan.

Het gerealiseerde aantal leerlingen voor het schooljaar 2014/2015 is 2.479 (exclusief vavo-leerlingen die elders onderwijs genieten). Dit is 50 leerlingen meer dan het aantal leerlingen in 2013/2014 bestaande uit +30 bij vmbo-bg, +5 bij mavo en +15 bij havo/vwo. Daarmee is voor het tweede achtereenvolgende jaar het leerlingenaantal van het Insula College weer gestegen. De stijging bij mavo/havo/vwo wordt veroorzaakt door een hogere instroom (402 in vergelijking met 395 vorig schooljaar, raming 350). De instroom bij vmbo-beroepsgericht is gedaald van 116 naar 108, maar dit wordt gecompens-

seerd door meer leerlingen in de bovenbouw vanwege de uitruil van afdelingen met het Stedelijk Dalton Lyceum. Het lwoo-percentage bij het vmbo-beroepsgericht is gestegen van 38,6% naar 40,4%. Het marktaandeel van het Insula College is gestegen van 31,8% naar 32,2%.

De gemeentelijke prognoses en de hierboven genoemde ontwikkelingen zijn in de meerjarige leerlingenprognoses vertaald door rekening te houden met een substantiële daling van de omvang van het vmbo-beroepsgericht, een lichte daling van de mavo en een gelijkblijvende omvang voor havo/vwo op basis van een voorzichtige prognose van de instroom. Daardoor daalt de geraamde omvang van het Insula College in de vorige meerjarenbegroting met 54 leerlingen per 1 oktober 2015, 45 leerlingen per 1 oktober 2016 en 35 leerlingen per 1 oktober 2017.

Overheidsmaatregelen

Bij het opstellen van de begroting diende rekening te worden gehouden met verschillende overheidsmaatregelen, waarvan de financiële gevolgen deels nog niet kunnen worden overzien.

Voor het *Actieplan Leerkracht van Nederland* is een convenant afgesloten met prestatieafspraken. De afspraken leiden tot inkorting van salarisschalen en invoering van de functiemix in zowel PO als VO. Deze afspraken moeten worden verwerkt in een verhoging van de rijksvergoeding, maar onzekerheid bestaat over de omvang van de toekomstige verhogingen. OCW heeft inmiddels erkend dat de geraamde bekostiging onvoldoende is voor dekking van de gemaakte prestatieafspraken. Bovendien moet binnen het PO een eigen bijdrage worden geleverd. Met instemming van de convenantpartners is in het VO de mogelijkheid gecreëerd om specifieke maatwerkafspraken te maken. Bij het Insula College is hierover in 2014 overeenstemming bereikt met de MR. Een dergelijke mogelijkheid is er nog niet in het PO.

In de regeerakkoorden Rutte I en II zijn bezuinigingen doorgevoerd bij specifieke onderwerpen en vanuit het lenteakkoord 2012 kaasschaaf-bezuinigingen op de lumpsum. In het nieuwe regeerakkoord zijn tevens 'extra' middelen aangekondigd voor verbetering van de onderwijskwaliteit vanaf 2015. Deze zijn geconcretiseerd in het nationaal onderwijsakkoord en sectorplannen. Daarbovenop zijn in het herfstakkoord 2013 'extra' middelen voor het onderwijs geraamd. Het woord 'extra' dient hierbij met enige terughoudendheid te worden gelezen, omdat de middelen enerzijds deels het doortrekken van de zogenoemde 'prestatiebox'-middelen betreffen (vanaf 2016) en anderzijds nodig zijn om de ontstane meerjarige tekorten als gevolg van de overheidsbezuinigingen te compenseren. Bovendien zijn het nationaal onderwijsakkoord en sectorplannen slechts 'afspraken' met de VO-Raad en de PO-Raad die doorbroken kunnen worden door volgende kabinetten. De informatie over de meerjarige omvang van de middelen is dan ook ontvangen van de VO-Raad resp. PO-Raad. De daadwerkelijke toevoeging van de middelen door OCW vindt plaats in jaarlijkse tranches met als gevolg dat het meerjarige kader onzeker blijft.

De relatie met de demografische ontwikkeling dient te worden meegenomen bij de besluitvorming over de inzet van de eventuele 'extra' ruimte. Een substantiële mutatie in het leerlingenaantal is namelijk voor de omvang van de rijksvergoeding van veel groter belang dan de hierboven genoemde maatregelen in akkoorden op landelijk niveau. Gezien de verwachte demografische ontwikkeling (zie hierboven) is daarmee voorzichtigheid geboden.

Door de invoering van passend onderwijs wordt het samenwerkingsverband VO vanaf 1 januari 2016 verantwoordelijk voor de toewijzing en bekostiging van het lwoo-onderwijs. De financiële ruimte en het beleid van het samenwerkingsverband bepaalt het toekennen van de financiële middelen voor deze doelgroep. De samenwerkingsverbanden VO en PO

betalen de bekostiging van bestaande rugzakjes nog 2 schooljaren door aan de scholen. Het vrijvallende budget komt vrij voor nieuwe arrangementen lichte ondersteuning.

Verder zijn de volgende ontwikkelingen en risico's relevant:

- modernisering vervangingsfonds: de aansluiting bij het vervangingsfonds in het PO voor de grotere besturen (> 20 mln lumpsum) kan worden opgeheven, zodat zij zelf verantwoordelijk worden voor vervangingsbeleid en de kosten daarvan. H³O valt hier niet onder. Een nieuwe mogelijkheid is om eigen risicodragers te worden in samenwerking met een ander schoolbestuur om de grens van 20 mln samen te overschrijden. Daarnaast zijn er ontwikkelingen om tot een nieuw stelsel te komen;
- eigen risicodragerschap WW: in het VO betaalt de school een eigen bijdrage van 25% van de WW-uitkeringen en bovenwettelijke uitkeringen aan ex-werknemers. Bij een tijdelijke formatiebehoefte of ontslag van een collega dient deze consequentie in de overwegingen te worden meegenomen;
- vrijwillige verzekering WGA: H³O is sinds 2012 vrijwillige verzekerd voor de WGA (eigen risicodragers). Op basis van het huidige beeld van het aantal WGA-ers bij H³O was de verwachting dat de premie daalt vanaf 2015, omdat dan de inhaalslag van bestaande WGA-gevallen van H³O is afgerond. Inmiddels is echter bekend dat de verzekeraars flinke verliezen leiden op deze contracten, waardoor de premies voor nieuwe contracten worden verhoogd. H³O heeft een nieuwe aanbesteding doorlopen en is overgestapt naar een andere verzekeraar met een vergelijkbare premie. Een toename van het aantal WGA-ers bij H³O leidt tot een hogere premie. Het is dus relevant om gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid zoveel als mogelijk te voorkomen;
- modernisering ziektewet: de modernisering van de ziektewet zorgt ervoor dat lasten van ziektewet en WGA van werknemers zonder vaste aanstelling met ingang van 2014 worden toegerekend aan de laatste werkgever. De werkgever moet voortaan bij gecontinueerde aansluiting bij het UWV een gedifferentieerde premie betalen die wordt bepaald door de hoogte van het ziekteverzuim. De risico's nemen hierdoor toe, omdat een grotere verantwoordelijkheid bij de werkgever wordt neergelegd. Om een hogere premie te voorkomen, is H³O vanaf 2014 eigen risicodragers geworden en zijn interne procedures aangescherpt;
- pensioenpremies: de financiële crisis blijft zorgen voor een te lage dekkinggraad bij de pensioenfondsen. Mogelijk heeft dit opnieuw gevolgen voor de te betalen premie. Het pensioenakkoord leidt mogelijk tot lagere pensioenpremies. Binnen de cao is echter afgesproken dat vrijkomende ruimte hierdoor wordt ingezet in de arbeidsvoorwaarden;
- gemeentelijke subsidies: ook de gemeente Dordrecht is vanwege de financiële crisis aan het bezuinigen. De SiS/brede-school subsidies zijn substantieel verlaagd en vervallen na 2015. De voortzetting van subsidies voor VVE en schakelklas is afhankelijk van het nieuwe VVE-kader 2015-2019 in het gemeentefonds;
- doordecentralisatie economische eigendom schoolgebouwen: H³O is samen met de andere schoolbesturen in gesprek met de gemeente Dordrecht inzake de mogelijkheid van een zogenaamde 'doordecentralisatie' van de huisvesting. Concreet zou dit betekenen dat het bevoegd gezag niet alleen juridisch maar ook economisch eigenaar van de huidige gebouwen en terreinen wordt, verantwoordelijk wordt voor renovatie en nieuwbouw en dat de gemeente alleen nog de vanuit het gemeentefonds ontvangen huisvestingsmiddelen per leerling overmaakt naar het bevoegd gezag. Het risico voor de financiering en exploitatie van de gebouwen komt dan volledig bij het bevoegd gezag te liggen. Tevens dienen goede afspraken over de overdracht van de huidige gebouwen en terreinen plaats te vinden;
- toezichtrol inspectie: er is een wetsvoorstel ingediend voor verandering van de toezichtrol van de inspectie voor het onderwijs. Het onderscheid tussen de toezichthoudende taak (deugdelijkheidseisen en bekostigingsvoorwaarden) en de stimulerende taak (kwaliteit van het onderwijs) wordt verduidelijkt. Het bevoegd gezag wordt volledig verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op de school. Het bevoegd gezag dient zelfstandig een oordeel te vormen over de kwali-

teit op de onder haar ressorterende scholen. Over de wijze waarop aan deze toenemende verantwoordelijkheid voor het bevoegd gezag invulling wordt gegeven, dient nadere besluitvorming plaats te vinden.

Om de vanuit overheidswege opgelegde bezuinigingen en toenemende risico's op te kunnen vangen, is het wenselijk de flexibiliteit in de kostenstructuur te vergroten.

Kinderopvang

De sector peuterwerk en kinderopvang heeft over 2012 een groot negatief resultaat gerealiseerd met als gevolg dat de bestemmingsreserve van deze sector tot vrijwel nihil is gedaald. Oorzaken hiervoor lagen bij dalende bezettingscijfers en bezuinigingen op de fiscale kinderopvangtoeslag als gevolg van de financiële crisis. Vanaf 2013 heeft de gemeente Dordrecht het (vrijwel volledig gesubsidieerde) peuterwerk in de vorm van kinderopvang onder de wet op de kinderopvang gebracht, waardoor de risico's verder toenemen. Enkel door substantiële bezuinigingen door te voeren in de formatie en de budgetten, is de sector er in geslaagd om over 2013 en 2014 een positief resultaat te realiseren. De bestemmingsreserve blijft echter (veel) te laag om toekomstige risico's op te vangen. Het is niet toegestaan om publieke (onderwijs)middelen in te zetten voor de private activiteiten van de kinderopvang.

De gemeente Dordrecht heeft in 2015 opnieuw bezuinigd op het peuterwerk door het verlagen van de gesubsidieerde uurtarieven en heeft aangekondigde de subsidie voor regulier peuterwerk volledig te schrappen vanaf 2016. Gezien de ontwikkelingen op landelijk niveau wordt deze bezuiniging waarschijnlijk uitgesteld naar 2017 maar zullen mogelijk in 2016 de uurtarieven opnieuw worden verlaagd. Het reguliere peuterwerk zal dan volledig moeten worden gefinancierd uit de kinderopvangtoeslag, waardoor de onzekerheid en de kans op omzetsdaling verder toeneemt. De gevolgen zullen naar verwachting enerzijds zijn dat er per kindplaats minder formatie beschikbaar is, en anderzijds dat ouders mogelijk afhaken vanwege een ogenschijnlijk flink hogere ouderbijdrage. De consequentie hiervan zou zijn dat het personeelsbestand in vergelijking met de huidige situatie nog verder dient in te krimpen. Ook bij deze sector is het dan ook wenselijk de flexibiliteit in de kostenstructuur te vergroten. Concreet betekent dit het vergroten van de tijdelijke schil bij de aanstellingen van medewerkers in de sector peuterwerk en kinderopvang enerzijds en het verkorten van huurcontracten voor locaties anderzijds.

2.4.2. Financiële positie per 31 december 2014

De financiële positie per 31 december 2014 van H3O is in vergelijking met 2013 verbeterd en blijft solide. Deze conclusie is gebaseerd op een aantal financiële kengetallen die hieronder zijn opgenomen. In onderstaande tabel zijn de waarden opgenomen van de jaren 2014 en 2013.

Kengetal	2014	2013	2014	2013
	geconsolideerd inclusief SCOD		enkelvoudig exclusief SCOD	
Rentabiliteit	2,62	1,78	2,55	1,70
Liquiditeit (current ratio)	3,05	2,69	2,67	2,33
Solvabiliteit	0,68	0,69	0,65	0,65
Weerstandsvermogen	33,1	31,9	29,1	27,7
Kapitalisatiefactor	43,8	41,7	39,7	37,5

In het najaar 2013 heeft het kabinet met een deel van de oppositie het zogenaamde herfstakkoord afgesloten. Op basis hiervan is nog in 2013 incidenteel een aanvullende niet-geraamde rijksvergoeding lumpsum en jonge leerkrachten ontvangen voor € 1,295 mln. De aanvullende rijksvergoeding heeft geleid tot de volgende aanpassingen van kengetallen:

- rentabiliteit + 3,42 / liquiditeit + 0,29
- solvabiliteit + 0,03 / weerstandsvermogen + 2,4 / kapitalisatiefactor + 2,0

In 2014 zijn incidentele niet-geraamde overschrijdingsmiddelen toegekend door de gemeente Dordrecht voor € 1,034 mln. Als gevolg van deze toekenning zijn de kengetallen als volgt gewijzigd:

- rentabiliteit + 2,56 / liquiditeit + 0,24
- solvabiliteit + 0,02 / weerstandsvermogen + 1,8 / kapitalisatiefactor + 1,5.

Indien wordt geabstraheerd van bovenstaande posten, zouden de waarden van de kengetallen als volgt zijn uitgekomen:

Kengetal	2014	2013	2014	2013
	geconsolideerd inclusief SCOD		enkelvoudig exclusief SCOD	
Rentabiliteit	0,05	- 1,64	- 0,01	- 1,72
Liquiditeit (current ratio)	2,52	2,40	2,14	2,03
Solvabiliteit	0,63	0,66	0,60	0,62
Weerstandsvermogen	28,1	29,5	23,9	25,2
Kapitalisatiefactor	39,1	39,7	34,9	35,4

Zonder de aanvullende rijksvergoeding lumpsum en jonge leerkrachten in 2013 en overschrijdingsmiddelen in 2014 zouden de kengetallen voor het vermogen zijn gedaald in vergelijking met 2012.

Rentabiliteit

In het onderwijs wordt voor de bepaling van het kengetal rentabiliteit het resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door de totale baten uit de gewone bedrijfsvoering. De rentabiliteit over 2014 is gestegen vanwege het positieve resultaat (zie subparagraaf 2.4.3).

Liquiditeit - current ratio

De current ratio is een maatstaf die aangeeft of de stichting op korte termijn te maken kan krijgen met liquiditeitsproblemen. De current ratio op basis van de balans 2014 geeft aan dat H₃O 3,05 keer meer over vlottende activa beschikt dan wat op korte termijn aan schuldeisers betaald moet worden. De stijging van de current ratio is het gevolg van de stijging van de vlottende activa en een daling van de kortlopende schulden (zie paragraaf 3.3).

Solvabiliteit

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid (van financieringsinstellingen) van H₃O. Dit kengetal geeft weer welke bezittingen de stichting tegenover haar schulden heeft staan, zodat zij op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. De solvabiliteit is in 2014 ondanks het positieve resultaat gedaald van 0,69 naar 0,68 als gevolg van de stijging van het balanstotaal. H₃O is financieel gezond.

Weerstandsvermogen

Behalve de hiervoor toegelichte kengetallen is het weerstandsvermogen een belangrijke indicator voor de continuïteitsverwachting van de stichting. In welke mate is H₃O in staat om tegenvallers op te vangen? Voor het weerstandsvermogen wordt de volgende definitie gehanteerd: 'het weerstandsvermogen is het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van alle baten in een jaar inclusief de financiële baten en exclusief de buitengewone lasten'. Om de continuïteit van H₃O te waarborgen is een bepaalde ondergrens van het eigen vermogen noodzakelijk. Deze noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van het risicoprofiel van H₃O, de benodigde financiering van investeringen en de bestemmingsreserves.

Volgens de geconsolideerde balans 2014 van H₃O, inclusief SCOD, bedraagt het eigen vermogen per 31 december 2014 € 13,351 mln, overeenkomend met een weerstandsvermogen van 33,1% (2013 31,9%). Bij een weerstandsvermogen onder de 40% is volgens de oude regelgeving 'waarschijnlijk géén sprake van een te hoog eigen vermogen'¹.

Van het eigen vermogen ultimo 2014 is 14,7% van de baten (2013 15,3%) nodig voor de financiering van bestaande vaste activa (exclusief sector peuterwerk & kinderopvang en SCOD). De omvang van de bestemmingsreserves (met private middelen opgebouwde reserves peuterwerk & kinderopvang, SCOD en overschrijdingsmiddelen PO en met publieke middelen gevormde reserves voor flexibele BAPO en de extra kosten van de huisvesting havo/vwo) is ultimo 2014 vastgesteld op 11,1% van de baten (2013 7,1%). Uit het weerstandsvermogen is daardoor per saldo ultimo 2014 een buffer van 7,3% (2013 9,5%) beschikbaar voor de afdekking van risico's en financiering van nieuwe investeringen in materiële vaste activa. Gezien de daling van het financieringssaldo voor de activa (van 22,4% ultimo 2008 naar 14,7% ultimo 2014) is naar verwachting een deel van deze buffer de komende jaren nodig voor (vervangings-) investeringen met name in ICT.

Kapitalisatiefactor

In 2009 heeft de 'Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen' (commissie Don) een nieuw kengetal geïntroduceerd voor de beoordeling van het vermogensbeheer van een onderwijsinstelling: de kapitalisatiefactor gedefinieerd als totaal kapitaal exclusief gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten. Voor grote instellingen in het PO en VO (waaronder H₃O wordt gerekend) wordt een bovengrens van 35% genoemd. Deze 35% is opgebouwd uit een risicobuffer van 5%, een financieringsbehoefte voor investeringen in materiële vaste activa van 18% en een transactieliquiditeit voor het opvangen van het verschil tussen inkomsten en uitgaven in de loop van het jaar van 12%². Als belangrijkste (financiële) risico's worden genoemd: fluctuatie in leerlingenaantallen (bijv. als gevolg van demografische ontwikkelingen), arbeidsconflicten, instabiliteit in de bekostiging, onvolledige indexatie van de bekostiging (bijv. als gevolg van overheidsbezuinigingen). Het opstellen van een risico-analyse voor de eigen instelling wordt geadviseerd.

Voor zover het bestuur bekend doen zich bij H₃O geen andere risico's voor dan de door de commissie Don genoemde risico's. Eerder hadden wij de intentie om een specifieke risico-analyse voor H₃O op te stellen zodra hiervoor vanuit de sectorraden een breed gedragen model beschikbaar is. Er is inmiddels vanuit de PO-raad een model beschikbaar met richtinggevende vragen voor het inventariseren van risico's, maar zonder vertaling naar de gewenste omvang van de vermogenspositie. Vooralsnog wordt in deze jaarrekening volstaan met de door de commissie Don aangedragen signaleringsgrenzen voor het beoordelen van de ontwikkeling van de vermogenspositie. In het kader van het strategisch plan 2015-2019 wordt in het najaar 2015 een financieel beleidsplan opgesteld waar een specifieke risico-analyse³ voor H₃O onderdeel van zal zijn. Ultimo 2014 ligt de kapitalisatiefactor bij H₃O op 43,8% (2013 41,7%). Indien hieruit wordt geabstraheerd van het private kapitaal van de SCOD, komt de kapitalisatiefactor uit op 39,7% (2013: 37,5%). Als bovendien wordt geabstraheerd van de private overschrijdingsmiddelen en privaat kapitaal sector peuterwerk en kinderopvang, komt de kapitalisatiefactor uit op 34,8%.

¹ De commissie Don heeft geen signaleringsgrenzen voor het weerstandsvermogen opgesteld.

² Hierbij wordt opgemerkt dat de commissie Don geen rekening houdt met private middelen, met voorzieningen en bestemmingsreserves, uitgaat van een financieringsbehoefte van materiële vaste activa exclusief gebouwen en terreinen en bovendien haar advies gaf vóór de wijziging in de regelgeving voor de jaarverslaggeving met ingang van de jaarrekening 2010 (schrappen 'eeuwigdurende' vordering VO op het ministerie van OCW en ramen verplichtingen flexibele BAPO in bestemmingsreserve).

³ De indruk zou kunnen ontstaan dat de risico-analyse enkel is gericht op kwantificeerbare risico's en financiële aspecten c.q. consequenties (de 'harde' kant). Wellicht minstens zo belangrijk is de 'zachte' kant zoals de kwaliteit en resultaten van het onderwijs, de kwaliteit en samenstelling van het personeelsbestand, risicobewustzijn en het tijdig nemen van beheersmaatregelen ('in control' zijn).

Na het verschijnen van het rapport van de commissie Don heeft de inspectie OCW de afgelopen jaren nader onderzoek verricht naar de vermogensposities van onderwijsinstellingen. Op basis van dit onderzoek hecht de inspectie inmiddels minder waarde aan de kapitalisatiefactor en meer aan de omvang van de risicobuffer. Deze is bij H₃O voldoende.

2.4.3. Analyse resultaat 2014

Het exploitatiesaldo 2014 bedraagt € 1,054 mln (2013 € 0,684 mln). Alle sectoren hebben over 2014 een positief resultaat gerealiseerd. Het positieve resultaat van de SCOD bestaat uit rentebaten.

De bijdrage van de sectoren aan de dekking van de bovenschoolse lasten was in 2014 lager dan in 2013, omdat er minder incidentele ontwikkelkosten werden gemaakt. De structurele bovenschoolse kosten bleven vrijwel gelijk. Per saldo daalde daardoor het percentage bovenschoolse lasten eveneens.

Voortgezet onderwijs

In de begroting 2014 werd een negatief resultaat voor het VO geraamd van - € 0,250 mln vanwege een geraamd budget voor achterstallig onderhoud bij de locatie Halmaheiraplein van het Insula College. Van dit budget werd bij de 1^e bijstelling een bedrag van € 0,400 mln doorgeschoven naar 2015, waarna een positief resultaat van € 0,150 mln werd geraamd. Het resultaat van het Insula College over 2014 is uitgekomen op € 0,157 mln, vrijwel gelijk aan de raming.

Primair onderwijs

In de begroting 2014 en eveneens bij de 1^e bijstelling werd een negatief resultaat geraamd bij het PO van - € 0,200 mln. Vanwege toegekende overschrijdingsmiddelen door de gemeente Dordrecht werd het resultaat bij de 2^e bijstelling verhoogd naar € 0,700 mln. Na de 2^e bijstelling is de regelgeving gewijzigd en werd het mogelijk om al in 2014 een extra dotatie te doen in de voorziening onderhoud vooruitlopend op de overheveling van het buitenonderhoud van gemeente naar schoolbesturen vanaf 2015. Vanwege deze extra dotatie kwam het gerealiseerde resultaat 2014 uit op € 0,565 mln.

Peuterwerk & kinderopvang

Na een groot tekort over 2012 werden in 2013 maatregelen genomen om een tekort te voorkomen: alle aflopende tijdelijke contracten werden niet verlengd, een nieuwe uren-systematiek met minder indirecte tijd werd ingevoerd, het ziekteverzuim werd teruggedrongen en de efficiency van de personele inzet werd verbeterd. Deze maatregelen werkten door in 2014. In de begroting 2014 en de 1^e bijstelling werd een resultaat geraamd van € 0,050 mln bij de kinderopvang en bij de 2^e bijstelling van € 0,150 mln. Gerealiseerd werd € 0,306 mln met name door minder personele lasten.

SCOD

De SCOD realiseerde een resultaat van € 0,026 mln bestaande uit rentebaten. In de begroting 2014 was een raming van € 0,030 mln opgenomen.

2.4.4. Investerings en financieringsbeleid

In de begroting 2014 was voor een bedrag van € 1,750 mln aan investeringen geraamd. Hierin waren naast budgetten voor meubilair, ICT, leermiddelen en boeken bedragen geraamd voor verbouwingen € 0,400 mln (Museumstraat, Halmaheiraplein) en installaties € 0,300 mln (zonnepanelen Halmaheiraplein). Gedurende 2014 is besloten dat H₃O de administratie gaat voeren voor de gezamenlijke kosten van het Drechtsteden College, de

samenwerking tussen de vmbo-beroepsgerichte opleidingen van het Insula College en het Stedelijk Dalton Lyceum in het Leerpark. In dat kader heeft H₃O de activa van het Stedelijk Dalton Lyceum in het Leerpark overgenomen tegen boekwaarde. Hiervoor werd bij de 1^e bijstelling de raming met € 0,630 mln verhoogd. Verder werden bij het Halmaheiraplein de verbouwing (€ 0,250 mln) en zonnepanelen (€ 0,300 mln) doorgeschoven naar 2015.

Gerealiseerd in 2014 is € 1,880 mln (2013: € 1,695 mln). De afschrijvingen over 2014 bedroegen € 1,480 mln. Gevolg is dat ultimo 2014 het financieringssaldo gestegen is (zie subparagraaf 2.4.2.). Tot en met 2013 werden investeringen volledig uit het eigen vermogen gefinancierd. Vanaf 2014 is een langlopende lening met het Stedelijk Dalton Lyceum afgesloten voor de financiering van een deel van de activa van het Drechtsteden College (€ 0,384 mln). Ook indien hiermee rekening wordt gehouden, is het benodigde financieringssaldo vanuit het eigen vermogen toegenomen.

2.4.5. Treasuryverslag

Gezien de met ingang van 2010 gewijzigde regeling 'Beleggen en belenen voor onderwijsinstellingen' is het treasurystatuut van H₃O aangescherpt. De overtollige liquide middelen zijn nu belegd op spaarrekeningen. Bij een verbetering van het beursklimaat zullen mogelijk in 2015 liquide middelen in risicomijdende fondsen worden ondergebracht. Besluiten hierover worden genomen in samenhang met de voor het meerjarige investeringsplan benodigde financiering.

2.4.6. Bedrijfsvoering

In deze subparagraaf wordt in het kader van 'Goed Bestuur' ingegaan op interne ontwikkelingen die van belang zijn voor het verbeteren van de bedrijfsvoering. Omdat het VO de grootste sector binnen H₃O is, wordt de good governance-code van de VO-Raad toegepast.

Het jaarverslag is vooral gericht op de zogenoemde verticale verantwoording: de verantwoording aan subsidieverstrekkers. Om ervoor te zorgen dat deze verticale verantwoording in orde blijft, is een adequaat stelsel van interne beheersingsmaatregelen nodig. Het College van Bestuur is hiervoor verantwoordelijk. Randvoorwaarden voor een dergelijk adequaat stelsel zijn:

- 1) een geformuleerde visie, missie, strategie en operationele strategische doelstellingen waarmee wordt gestuurd en in het verlengde daarvan het benoemen van kritische succesfactoren;
- 2) een helder geformuleerd besturingsconcept en daarvan afgeleide taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- 3) een adequate organisatiestructuur die aansluit op het besturingsconcept;
- 4) een goede procesinrichting met daarin opgenomen interne beheersingsmaatregelen;
- 5) een goede planning- & controlcyclus en een daarbij behorend adequaat instrumentarium, waarin wordt gerapporteerd en geanalyseerd omtrent financiële en niet-financiële informatie.

De prioriteiten zijn:

- Managementinformatie: Het ontwikkelen en periodiek uitbrengen van rapportages over personele en financiële gegevens die qua inhoud en frequentie aansluiten bij de wensen van de directeuren is nodig om tijdig bij te kunnen sturen. Met de inbesteding van de personeels- en salarisadministratie, het gebruik van een zelf ingericht softwarepakket voor de personele-, salaris- en financiële administratie, het gebruik van een zelf ingericht leerling-administratiesysteem bij het VO en de bovenschoolse tool van het leerlingenadministratiesysteem bij het PO is de kwaliteit van de managementinformatie verbeterd. Daarnaast levert het project Vensters voor Verantwoording in het VO (zie www.schoolvo.nl) veel benchmark-informatie op. 2015 wordt benut om verbeterde afspraken te maken over de definities en

bron van te gebruiken kengetallen, prestatie-indicatoren en kritische succesfactoren. Daarnaast wordt aangesloten bij het sinds kort uitgerolde project Venters voor Verantwoording in het PO (zie www.scholenopdekaart.nl). Verder wordt in 2015 software voor de digitalisering van de facturenstroom en inning ouderbijdragen geïmplementeerd;

- Planning- en controlcyclus: het meer 'onderwijsrijk' maken van de planning- en controlcyclus en verbeteren van de inrichting zodanig dat leidinggevend en op elk niveau binnen de organisatie hun verantwoordelijkheid kunnen invullen. Dit betekent dat het accent niet alleen moet liggen op de inzet van middelen en de daarbij behorende processen, maar juist ook op de inhoud van het onderwijs, de kwaliteit en kwantiteit van de uitstroom en de onderwijsresultaten. Voor zover mogelijk gebeurt dit aan de hand van SMART-geformuleerde doelstellingen en stuurgegevens (zie hierboven). Gewerkt wordt met een jaarprogramma op basis van een schooljaar en met 3 managementrapportages en overlegmomenten per jaar tussen CvB en directeur. Eind 2014 is het strategisch plan 2015-2019 vastgesteld; medio 2015 vindt de vertaling hiervan naar de schoolplannen plaats en uitwerking in operationele doelstellingen voor de opeenvolgende jaarprogramma's. Op basis hiervan wordt tevens aan de RvT gerapporteerd;
- Risico-analyse: vanuit het ministerie wordt het opstellen van een op de organisatie toegesneden risico-analyse (zie subparagraaf 2.4.2) naar verwachting voorgescreven voor het jaarverslag 2015. Om deze reden zal in 2015 een project worden gestart om een dergelijke risico-analyse voor H₃O te ontwikkelen.

Naast het op orde houden van de verticale verantwoording is de zogenaamde horizontale verantwoording versterkt: de verantwoording aan belanghebbenden (onder andere leerlingen, ouders, medewerkers, gemeente, kerken, andere onderwijsinstellingen, werkgevers) over de invulling van de maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daartoe is bijvoorbeeld een nieuwe website ontwikkeld.

2.4.7. Continuïteitsparagraaf

Vanaf het verslagjaar 2013 is een continuïteitsparagraaf verplicht voorgeschreven. Deze bestaat uit een onderdeel A. Gegevensset en een onderdeel B. Rapportages.

A. Gegevensset

A1. *Leerlingenaantallen en formatie*

<i>Kengetal</i>	<i>2014 realisatie</i>	<i>2015 begroting</i>	<i>2016 begroting</i>	<i>2017 begroting</i>
<i>Leerlingenaantallen (stand 1/10):</i>				
VO (exclusief vavo)	2.479	2.425	2.380	2.345
PO	2.938	2.915	2.915	2.915
<i>Totaal</i>	<i>5.417</i>	<i>5.340</i>	<i>5.295</i>	<i>5.260</i>
<i>Personele bezetting in fte (stand 31/12):</i>				
Management/directie	13,3	13,8	13,8	13,8
Onderwijsgevend personeel	319,6	310,5	307,2	304,6
Overige medewerkers incl. PWKO	108,9	108,9	108,9	108,9
<i>Totaal exclusief vervanging</i>	<i>441,8</i>	<i>433,2</i>	<i>429,9</i>	<i>427,3</i>

In paragraaf 2.4.1. wordt de geraamde ontwikkeling van de leerlingenaantallen toegelicht. Gevolg van de verwachte daling bij zowel het VO als het PO is dat de lumpsumvergoeding daalt. Deze daling wordt opgevangen door beperking van de OP-formatie. Daarnaast wordt bespaard op de huisvestingskosten door het afstoten van twee gebouwen.

Ondanks deze maatregelen ontstaan tekorten (zie hierna de staat / raming van baten en lasten).

De formatie van management/directie neemt toe vanwege de invulling van een vacature. De medewerkers van de sector peuterwerk en kinderopvang zijn opgenomen bij de overige medewerkers. In de meerjarenbegroting is uitgegaan van het continueren van de bezetting en formatie. Bij mutaties in de bezetting wordt de personele inzet in deze sector echter binnen relatief korte termijn en voor zover mogelijk aangepast.

A2. Staat / Raming van baten en lasten

<i>Baten en lasten</i>	<i>2014 realisatie</i>	<i>2015 begroting</i>	<i>2016 begroting</i>	<i>2017 begroting</i>
Rijksbijdragen	32.101.482	33.065.000	32.245.000	32.100.000
Overige overheidsbijdragen	4.606.794	2.195.000	1.915.000	1.885.000
Overige baten	3.409.437	2.720.000	2.670.000	2.660.000
Totaal baten	40.117.713	37.980.000	36.830.000	36.645.000
Personele lasten	29.895.522	29.745.000	29.230.000	29.250.000
Afschrijvingen	1.480.254	1.580.000	1.575.000	1.495.000
Huisvestingslasten	4.535.897	3.845.000	3.425.000	3.410.000
Overige instellingslasten	560.253	566.000	566.000	566.000
Leermiddelen	2.751.249	2.516.500	2.356.500	2.346.500
Totaal lasten	39.223.175	38.252.500	37.152.500	37.067.500
Saldo baten en lasten	894.538	- 272.500	- 322.500	- 422.500
Financiële baten	170.721	165.500	165.500	165.500
Financiële lasten	11.465	13.000	13.000	13.000
Saldo financiële baten en lasten	159.256	152.500	152.500	152.500
Resultaat deelnemingen	0	0	0	0
EXPLOITATIESALDO	1.053.794	- 120.000	- 170.000	- 270.000

De meerjarenbegroting 2015 – 2017 laat jaarlijks een tekort zien. Dit tekort is meerjarig geraamd bij de sector PO (jaarlijks - € 0,200 mln) en aanvullend een tekort bij het Insula College in 2017 (- € 0,100 mln, vanaf 2018 - € 0,200 mln). Voor de sector peuterwerk en kinderopvang wordt voor 2015 een positief resultaat van € 0,050 mln geraamd en daarna nihil. Voor de SCOD wordt structureel een resultaat van € 0,030 mln geraamd.

Het resultaat 2015 wordt geraamd op - € 0,120 mln en bestaat uit:

- € 0 bij het VO;
- - € 0,200 mln bij het PO, omdat de daling van de formatie leidt tot een gedeeltelijke oplossing van het tekort;
- € 0,050 mln bij de sector peuterwerk en kinderopvang te behalen bij de kinderopvang;
- € 0,030 mln bij de SCOD door middel van rentebaten.

De geraamde daling van het aantal leerlingen zorgt bij het PO zonder aanvullende maatregelen voor een jaarlijks tekort van - € 200.000. Hierbij is al rekening gehouden met een daling van het aantal fte's als gevolg van minder leerlingen (zie hierboven) binnen de afspraken van het huidige beleidskader. Randvoorwaarde is dat het aandeel van de sector PO in het weerstandsvermogen van H₃O en de buffer daarbinnen, op een acceptabel niveau blijft.

De daling van het aantal leerlingen bij het Insula College zorgt voor tekorten van - € 0,100 mln in 2017 en - € 0,200 mln vanaf 2018. Ook hierbij is al rekening gehouden met daling van de formatie als gevolg van minder leerlingen binnen de afspraken van het huidige beleidskader. Indien als gevolg van de demografische ontwikkeling vanaf 2015 in het VO het leerlingenaantal verder daalt, ontstaan grotere tekorten. Voor het terugdringen van deze tekorten zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om het aandeel van het VO in het weerstandsvermogen van H₃O en de buffer daarbinnen, te behouden.

Voor de sector peuterwerk en kinderopvang wordt in 2015 ingezet op een resultaat voor de kinderopvang (BSO en kinderdagopvang) overeenkomend met 3,5% van de baten van de kinderopvang. Voor het peuterwerk wordt een resultaat van nihil geraamd. Een positief resultaat voor de sector is nodig om de huidige omvang van de bestemmingsreserve te versterken, zodat in de toekomst nieuwe risico's kunnen worden opgevangen. Een van die risico's is het naar verwachting in 2016 of 2017 wegvallen van de gemeentelijke subsidie voor niet-VVE-kinderen in het peuterwerk. Om deze reden is vanaf 2016 een resultaat van nihil geraamd.

A3. Balans

<i>Balans</i>	<i>2014 realisatie</i>	<i>2015 begroting</i>	<i>2016 begroting</i>	<i>2017 begroting</i>
Immateriële vaste activa	0	0	0	0
Materiële vaste activa	6.417.227	6.817.227	6.407.227	5.897.227
Financiële vaste activa	0	0	0	0
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>6.417.227</i>	<i>6.817.227</i>	<i>6.407.227</i>	<i>5.897.227</i>
Vorraden	0	0	0	0
Vorderingen	2.867.601	2.455.601	2.249.601	2.249.601
Liquide middelen	10.399.051	10.433.297	10.952.471	11.154.405
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>13.266.652</i>	<i>12.888.898</i>	<i>13.202.072</i>	<i>13.404.006</i>
TOTAAL ACTIVA	19.683.879	19.706.125	19.609.299	19.301.233
Algemene reserve	8.865.199	9.049.719	8.949.719	8.749.719
Bestemmingsreserve publiek	884.520	500.000	400.000	300.000
Bestemmingsreserve privaat	3.600.980	3.680.980	3.710.980	3.740.980
<i>Totaal eigen vermogen</i>	<i>13.350.699</i>	<i>13.230.699</i>	<i>13.060.699</i>	<i>12.790.699</i>
Voorzieningen	1.603.593	1.811.838	1.947.012	1.942.947
Langlopende schulden	383.900	317.900	255.900	221.900
Kortlopende schulden	4.345.687	4.345.687	4.345.687	4.345.687
<i>Totaal vreemd vermogen</i>	<i>6.333.180</i>	<i>6.475.425</i>	<i>6.548.599</i>	<i>6.510.534</i>
TOTAAL PASSIVA	19.683.879	19.706.125	19.609.299	19.301.233

De mutaties in het eigen vermogen vloeien voort uit de geraamde resultaten. Daarbinnen daalt de omvang van de bestemmingsreserve publiek, omdat de bestemmingsreserve huisvesting havo/vwo volledig wordt gebruikt en de reservering voor flexibele bapo een dalende trend vertoont bij zowel het VO als het PO. De private bestemmingsreserve stijgt met de resultaten van de sector peuterwerk en kinderopvang en de SCOD en de toevoeging van de bestemmingsreserve overschrijdingsmiddelen. Per saldo daalt naar verwachting zonder aanvullende maatregelen de omvang van de algemene reserve. Vanaf 2017 leidt dit tot een verslechtering van de ratio's voor het vermogen als gevolg van de oplopende tekorten. In de ratio's voor weerstandsvermogen en kapitalisatiefactor is het private vermogen inbegrepen. Indien hiervan wordt geabstraheerd, is de kapitalisatiefactor

in de begroting 2015 vrijwel gelijk aan de door de commissie Don gehanteerde signaeringswaarde.

<i>Kengetallen</i>	<i>2014 realisatie</i>	<i>2015 begroting</i>	<i>2016 begroting</i>	<i>2017 begroting</i>
Rentabiliteit	2,62	- 0,31	- 0,46	- 0,73
Liquiditeit (current ratio)	3,05	2,97	3,04	3,08
Solvabiliteit	0,68	0,67	0,67	0,66
Weerstandsvermogen	33,1	34,7	35,3	34,7
Kapitalisatiefactor	43,8	44,9	46,8	46,9
waarvan privaat	9,0	9,6	10,0	10,2

B. Overige rapportages

B1. Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controle-systeem en B2. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Voor een beschrijving van risico's en bedrijfsvoering wordt verwezen naar subparagrafen 2.4.1 en 2.4.6

B3. Rapportage toezichthoudend orgaan.

Voor de rapportage van de Raad van Toezicht wordt verwezen naar hoofdstuk 1.

3 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

3.1. GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2014 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2014	31-12-2013	PASSIVA	31-12-2014	31-12-2013
Vaste activa			Eigen vermogen		
1.1 Immateriële vaste activa	0	0	2.1 Eigen vermogen	13.350.699	12.296.905
1.1.1. Immateriële vaste activa	0	0	2.1.1. Algemene reserve	8.865.199	9.545.890
1.2 Materiële vaste activa	6.417.227	6.017.849	2.1.2. Bestemmingsreserves publiek	884.520	1.117.180
1.2.1. Gebouwen en terreinen	2.022.900	1.857.028	2.1.3. Bestemmingsreserves privaat	3.600.980	1.633.835
1.2.2. Inventaris	3.033.648	2.849.393	Totaal eigen vermogen	13.350.699	12.296.905
1.2.3. Overige materiële vaste activa	1.360.679	1.311.428			
1.3 Financiële vaste activa	0	13.613	Vreemd vermogen		
1.3.7. Overige financiële vaste activa	0	13.613	2.3 Voorzieningen	1.603.593	1.210.957
Totaal vaste activa	6.417.227	6.031.462	2.3.1. Voorziening personeel	950.412	905.166
			2.3.3. Voorziening onderhoud gebouwen	653.181	305.791
Vlottende activa			2.4 Langlopende schulden	383.900	0
1.5 Vorderingen	2.867.601	2.244.001	2.4.5. Overige langlopende schulden	383.900	0
1.5.1. Debiteuren	371.743	246.048	2.5 Kortlopende schulden	4.345.687	4.424.596
1.5.2. Ministerie van OCW	771.068	680.734	2.5.3. Crediteuren	647.894	767.109
1.5.6. Overige vorderingen overheden	1.350.701	1.064.501	2.5.4. Ministerie van OCW	0	0
1.5.7. Overige vorderingen	260.474	211.459	2.5.7. Belastingen / premies SV	1.213.236	1.241.173
1.5.8. Overlopende activa	113.615	41.259	2.5.8. Pensioenen	358.134	412.410
1.7 Liquide middelen	10.399.051	9.656.995	2.5.9. Overige kortlopende schulden	336.116	199.006
1.7.1. Kasmiddelen	12.649	10.199	2.5.10. Overlopende passiva	1.790.307	1.804.898
1.7.2. Banken	10.386.402	9.646.796			
Totaal vlottende activa	13.266.652	11.900.996	Totaal vreemd vermogen	6.333.180	5.635.553
TOTAAL ACTIVA	19.683.879	17.932.458	TOTAAL PASSIVA	19.683.879	17.932.458

De balans is toegelicht in paragraaf 3.7. Daarbij wordt de hierboven gebruikte codering toegepast.

3.2. GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2014

	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
3. BATEN			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	32.101.482	31.645.000	32.821.391
3.2 Overige overheidsbijdragen	4.606.794	2.370.000	2.405.033
3.5 Overige baten	3.409.437	2.755.000	3.138.495
Totaal baten	40.117.713	36.770.000	38.364.919
4. LASTEN			
4.1 Personele lasten	29.895.522	29.040.000	29.895.638
4.2 Afschrijvingen	1.480.254	1.385.000	1.516.403
4.3 Huisvestingslasten	4.535.897	4.010.000	3.497.903
4.4 Overige instellingslasten	560.253	510.500	535.428
4.5 Leermiddelen	2.751.249	2.354.500	2.400.539
Totaal lasten	39.223.175	37.300.000	37.845.911
Saldo baten en lasten	894.538	- 530.000	519.008
5. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1 Financiële baten	170.721	170.500	178.487
5.2 Financiële lasten	11.465	10.500	13.192
Saldo financiële baten en lasten	159.256	160.000	165.295
Resultaat deelnemingen	0	0	0
EXPLOITATIESALDO	1.053.794	- 370.000	684.303

De staat van baten en lasten is toegelicht in paragraaf 3.8. Daarbij wordt de hierboven gebruikte codering toegepast. De voorgestelde resultaatbestemming is toegelicht in paragraaf 4.1.

3.3. GECONSOLIDEERD KASTROOMOVERZICHT 2014

De omvang van de liquide middelen ultimo 2014 is ten opzichte van de stand ultimo 2013 met 8% toegenomen (€ 0,742 mln). Belangrijkste oorzaak is het positieve resultaat. De liquiditeitspositie van H₃O is ultimo 2014 meer dan voldoende.

	Rekening 2014	Rekening 2013
Exploitatiesaldo	1.053.794	684.303
Afschrijvingen	1.480.254	1.516.403
Mutaties werkkapitaal:		
- Vorderingen	- 623.600	- 381.150
- Kortlopende schulden	- 78.909	- 163.648
Mutaties voorzieningen	392.636	120.497
Kasstroom uit operationele activiteiten	2.224.175	1.776.405
(Des)investeringen materiele vaste activa	- 1.879.633	- 1.250.048
(Des)investeringen financiële vaste activa	13.613	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 1.866.019	- 1.250.048
Mutaties overige langlopende schulden	383.900	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	383.900	0
Mutaties liquide middelen	742.056	526.357
Beginstand liquide middelen	9.656.995	9.130.638
Mutaties liquide middelen	742.056	526.357
Eindstand liquide middelen	10.399.051	9.656.995

3.4. ALGEMENE TOELICHTING

3.4.1. Activiteiten

Zoals al bij kernactiviteiten in paragraaf 2.1 vermeld droeg het bestuur van H₃O in 2014 de verantwoordelijkheid voor vijftien peuterspeelzalen, tien locaties voor buitenschoolse opvang, twee kinderdagverblijven, tien scholen voor basisonderwijs, een school voor speciaal basisonderwijs en een brede scholengemeenschap van vmbo tot gymnasium.

3.4.2. Consolidatie en verbonden partijen

In onderstaand overzicht zijn alle verbonden partijen van stichting H₃O opgenomen.

Overzicht verbonden partijen							
Naam	Juridische vorm	Statu-taire zetel	Eigen vermogen 31-12-2014	Exploitatie- resultaat 2014	Omzet 2014	Verklaring artikel 2:403 BW	Conso-lidatie
SCOD	Stichting	Dordrecht	1.647.463	25.531	25.824	Nee	Ja
FBD	B.V.	Dordrecht	- 50.211	- 9.921	902.432	Nee	Nee
Servicepunt Leren	Vereniging	Dordrecht	*	*	*	Nee	Nee
Breedband	Stichting	Dordrecht	*	*	*	Nee	Nee
Hans Petri	Stichting	Dordrecht	*	*	*	Nee	Nee
Kien	Coöperatie	Dordrecht	*	*	*	Nee	Nee
VO/SVO	Stichting	Dordrecht	*	*	*	Nee	Nee
FBSD	Vereniging	Dordrecht	*	*	*	Nee	Nee
SWV passend VO	Stichting	Dordrecht	*	*	*	Nee	Nee
SWV passend PO	Stichting	Dordrecht	*	*	*	Nee	Nee

In de consolidatie worden de financiële gegevens van H₃O en andere instellingen opgenomen waarop het bestuur van H₃O een overheersende zeggenschap kan uitoefenen (op

grond van de feitelijke situatie) of waarover H₃O de centrale leiding heeft. H₃O heeft de overheersende zeggenschap en de centrale leiding bij de SCOD en bij het Facilitair Bedrijf Dordrecht B.V. (FBD).

Het bestuur van de SCOD bestaat q.q. uit de voorzitter van het College van Bestuur en de controller van H₃O. De jaarcijfers van de SCOD zijn geconsolideerd in de jaarrekening van H₃O.

Het FBD is in 2008 opgericht voor het uitvoeren van schoonmaakwerkzaamheden bij H₃O, dat in FBD een aandeel van 51% heeft. H₃O en FBD vormen een fiscale eenheid. Hiervoor is in 2008 een beschikking van de belastingdienst ontvangen. De voorzitter van het College van Bestuur is statutair directeur van FBD. De jaarcijfers van FBD zijn vanwege de te verwaarlozen betekenis niet betrokken in de consolidatie, omdat H₃O de enige opdrachtgever is en de vergoeding voor schoonmaakwerkzaamheden aan FBD in de staat van baten en lasten van H₃O is opgenomen. Het exploitatieresultaat 2014 van FBD is negatief, waardoor het eigen vermogen verder daalt. Belangrijkste oorzaak voor het negatieve resultaat over 2014 waren noodzakelijke advieskosten. De reguliere bedrijfsvoering van FBD was wel kostendekkend. H₃O en de andere aandeelhouder FCC staan garant voor het negatieve eigen vermogen van FBD.

De belastingdienst is in 2012 gestart met een feitenonderzoek naar de fiscale eenheid. Inmiddels zijn 3 vragenbrieven beantwoord. Om verjaring te voorkomen en haar rechten te behouden, heeft de belastingdienst over de kalenderjaren 2008 en 2009 een naheffingsaanslag van omzetbelasting opgelegd aan FBD. Hiertegen is bezwaar ingediend. Uitsstel van betaling is verkregen totdat op het bezwaarschrift is beslist. Dit besluit wordt met vertrouwen tegemoet gezien.

Het College van Bestuur is verder lid van de besturen van de volgende rechtspersonen:

- Vereniging Servicepunt Leren;
- Stichting Breedband Drechtsteden;
- Coöperatie Kien;
- Stichting Praktijkonderwijs OPDC (Hans Petri school);
- Stichting Samenwerkingsverband VO/SVO Dordrecht;
- Vereniging Federatief Bijzonder Samenwerkingsverband Dordrecht (FBSD) 40.07;
- Stichting Samenwerkingsverband passend voortgezet onderwijs Dordrecht 28.04;
- Stichting Samenwerkingsverband passend primair onderwijs Dordrecht 28.10.

Van deze rechtspersonen zijn de jaarcijfers nog niet vastgesteld. Daarom zijn van deze rechtspersonen geen cijfers opgenomen in bovenstaand overzicht.

In de Vereniging Servicepunt Leren wordt het beleid voor de samenwerking in het Leerpark in Dordrecht voorbereid.

Via de Stichting Breedband Drechtsteden is H₃O aangesloten op glasvezel. Bij de coöperatie Kien is het systeembeheer, functioneel beheer en support van ons ICT-netwerk ondergebracht.

De Stichting Praktijkonderwijs OPDC is het bevoegd gezag van de Hans Petrischool, school voor praktijkonderwijs in Dordrecht.

De Vereniging Federatief Bijzonder Samenwerkingsverband Dordrecht (FBSD) 40.07 en de Stichting Samenwerkingsverband VO/SVO Dordrecht 40.02 hebben hun activiteiten vanwege de overgang naar passend onderwijs per 1 augustus 2014 beëindigd. Na afwikkeling van de jaarcijfers 2014 worden deze stichtingen opgeheven. De stichtingen samenwerkingsverband passend onderwijs PO resp. VO Dordrecht 28.10 resp. 28.04 betreffen de nieuwe samenwerkingsverbanden vanaf 1 augustus 2014.

3.4.3. Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

3.4.4. Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het College van Bestuur zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende posten.

Schattingswijziging

Met ingang van 2014 zijn de kosten voor buitenonderhoud in het PO vanaf 2015 in de voorziening onderhoud meegenomen. Bij het VO was dit al het geval. Tot en met 2014 werd het buitenonderhoud in het PO door de gemeente bekostigd. De schattingswijziging heeft in 2014 een effect op jaarbasis van € 154.867 en verklaart het hogere niveau van de dotatie voorziening onderhoud.

3.5. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

3.5.1. Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Activa en passiva (met uitzondering van het eigen vermogen) worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

3.5.2. Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op de balansdatum worden verwacht. Voor de vraag hoe vast te stellen of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar subparagraaf 3.5.4. Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur, of lagere bedrijfswaarde. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten. Subsidies op investeringen worden opgenomen bij de overlopende passiva. Jaarlijks wordt de subsidie in de balans verminderd met een bedrag overeenkomend met de omvang van de afschrijvingen op de desbetreffende investeringen.

De ondergrens voor activeren bedraagt € 1.000. De afschrijvingspercentages zijn:

• Verbouwing/ aanpassing	5% - 20 jaar
• Kantoormeubilair	10% - 10 jaar
• Schoolmeubilair	5% - 20 jaar
• Installaties en machines	10% - 10 jaar
• ICT	divers afhankelijk van gebruiksduur
• Onderwijskundige apparatuur	20% - 5 jaar
• Leermiddelen	10% - 10 jaar
• Boeken	20% - 5 jaar

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de gebouwen is een voorziening gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

3.5.3. Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen waarop invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt verondersteld dat er invloed van betekenis is. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de instelling in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening getroffen. De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaardering worden, uitgaande van de waarden bij eerste waardering, de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de staat van baten en lasten.

3.5.4. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door het College van Bestuur wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van het desbetreffende actief niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

3.5.5. Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.5.6. Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

3.5.7. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen. De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, die door het bestuur is vastgesteld.

Bestemmingsreserve huisvesting havo/vwo

De met publieke middelen opgebouwde bestemmingsreserve huisvesting havo/vwo bij het Insula College is bedoeld voor het opvangen van de extra kosten van het verlengde verblijf op de huidige locatie.

Bestemmingsreserve flexibele BAPO

De met publieke middelen opgebouwde bestemmingsreserves flexibele BAPO bij het Insula College en bij de basisscholen zijn bedoeld als dekking voor de rechten van medewerkers voor het in de toekomst opnemen van flexibele BAPO.

Bestemmingsreserve overschrijdingsregeling

De bestemmingsreserve overschrijdingsregeling is opgebouwd uit van de gemeente Dordrecht ontvangen middelen ter compensatie van aan het openbaar onderwijs uitbetaalde subsidies en zijn bestemd voor kwaliteitsverbetering bij de basisscholen van H₃O.

Bestemmingsreserve Peuterwerk & Kinderopvang

De met private middelen opgebouwde bestemmingsreserve van de sector Peuterwerk & Kinderopvang is bedoeld voor het opvangen van eventuele negatieve exploitatieresultaten van deze sector.

Bestemmingsreserve SCOD

De met private middelen opgebouwde bestemmingsreserve van de SCOD (zie subparagraaf 3.4.3) is bedoeld voor steun aan het onderwijs van H₃O in Dordrecht.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, die door derden zijn aangebracht. H₃O heeft geen bestemmingsfondsen.

3.5.8. Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen voor verwachte lasten gedurende het dienstverband van de werknemers. De voorziening is gebaseerd op de contante waarde van toekomstige uitkeringen.

Voorzieningen spaar-ADV

De voorzieningen voor spaar-ADV vertegenwoordigen de geraamde omvang van de verplichtingen voor in het verleden door medewerkers door middel van extra werken bovenop de contractomvang gespaard verlof.

Voorziening spaarverlof individueel keuzebudget

In de cao VO 2014 is een individueel keuzebudget geïntroduceerd met de mogelijkheid tot het sparen van verlof over een periode van 4 jaren ten behoeve van de duurzame inzetbaarheid. De voorziening spaarverlof individueel keuzebudget wordt opgenomen voor verwachte lasten gedurende het dienstverband van de werknemers. De voorziening is gebaseerd op de geraamde omvang van de toekomstige salariskosten.

Voorziening onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren.

3.5.9. Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende schulden

Met het Stedelijk Dalton Lyceum is een leningsovereenkomst afgesloten voor de gedeeltelijke financiering van de boekwaarde van de gezamenlijke activa van het Drechtsteden College. De hoofdsom muteert jaarlijks afhankelijk van de wijziging van de boekwaarde en het aandeel van de vmbo-beroepsgerichte leerlingen van het Stedelijk Dalton Lyceum in het totale leerlingenaantal van het Drechtsteden College op de meest recente teldatum. De mutatie leidt tot een aflossing door H₂O of een storting door het Stedelijk Dalton Lyceum. De lening is aangegaan voor onbepaalde tijd en er is geen rentevergoeding afgesproken. Slechts bij het stopzetten van de samenwerking wordt de leningsovereenkomst beëindigd en vindt volledige terugbetaling van de hoofdsom plaats in de vorm van de overdracht van een deel van de gezamenlijke activa van het Drechtsteden College op basis van de boekwaarde per de datum van beëindiging.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.6. GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

3.6.1. Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn verwezenlijkt. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

3.6.2. Opbrengstverantwoording

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Overige opbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

3.6.3. Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden opgenomen bij de overlopende passiva. Jaarlijks wordt als bate geboekt het deel van de subsidie wat betrekking heeft op de afschrijvingen van de betreffende materiële vaste activa.

3.6.4. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

3.6.5. Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De toegezegde pensioenregelingen bij bedrijfstakpensioenfondsen (ABP en PGGM) worden verwerkt als zou sprake zijn van een toegezegde bijdrageregeling. Voor toegezegde bijdrageregelingen worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald. Behalve de betaling van premies zijn er geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze regelingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten.

3.6.6. Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening, maar die omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

3.6.7. Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

3.7. TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2014

3.7.1. Activa

a. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is weergegeven in het onderstaande overzicht. In 2014 is voor een bedrag van € 1,882 mln geïnvesteerd, voor € 0,002 mln gedesinvesteerd en voor € 1,480 mln afgeschreven. De boekwaarde van de immateriële en materiële vaste activa nam toe tot € 6,417 mln. Voor een bedrag van € 0,582 mln werd deze

toename veroorzaakt door het tegen boekwaarde overnemen van activa van het Stedelijk Dalton Lyceum locatie Leerpark in het kader van de samenwerking in het Drechtsteden College. Deze overname vond plaats omdat H₃O de administratie van de gezamenlijke kosten verzorgt (zie ook de toelichting bij de langlopende schulden in subparagraaf 3.7.2). Zonder deze overname zou de boekwaarde ultimo 2014 zijn gedaald.

Omschrijving	Aanschaf- waarde	Afschrij- vingen t/m 2013	Boekwaarde 31-12-2013	(Des)Inves- -teringen 2014	Afschrij- vingen 2014	Boekwaarde 31-12-2014
1.2.1. Terreinen	389.974	49.536	340.438	0	19.499	320.939
1.2.1. Gebouwen	47.223	8.553	38.670	0	787	37.883
1.2.1. Verbouwingen	2.986.914	1.893.679	1.093.235	392.219	149.916	1.336.258
1.2.1. Installaties	1.307.616	922.932	384.684	14.475	71.339	327.820
<i>Subtotaal gebouwen en terreinen</i>	<i>4.731.727</i>	<i>2.874.700</i>	<i>1.857.027</i>	<i>406.694</i>	<i>240.821</i>	<i>2.022.900</i>
1.2.2. Meubilair & inventaris	958.386	697.903	260.483	383.990	115.990	528.483
1.2.2. Kantoormeubilair	966.561	599.454	367.107	31.165	70.686	327.586
1.2.2. Schoolmeubilair	2.181.691	1.144.579	1.037.112	101.888	185.602	953.398
1.2.2. ICT	3.682.478	2.578.463	1.104.015	494.225	437.544	1.160.696
1.2.2. Onderwijskundige apparatuur	366.707	286.031	80.676	5.540	22.731	63.485
<i>Subtotaal inventaris en apparatuur</i>	<i>8.155.823</i>	<i>5.306.430</i>	<i>2.849.393</i>	<i>1.016.808</i>	<i>832.553</i>	<i>3.033.648</i>
1.2.3. Leermiddelen	1.336.142	583.313	752.829	94.345	138.460	708.714
1.2.3. Boeken	1.747.478	1.189.957	557.521	361.786	268.171	651.136
1.2.3. Overige materiële activa	11.919	10.841	1.078	0	249	829
<i>Subtotaal overige mat. vaste activa</i>	<i>3.095.539</i>	<i>1.784.111</i>	<i>1.311.428</i>	<i>456.131</i>	<i>406.880</i>	<i>1.360.679</i>
1.2. Totaal	15.983.089	9.965.241	6.017.848	1.879.633	1.480.254	6.417.227

De waardering van het gebouw aan de Museumstraat is gebaseerd op een op 1 juli 1914 gedateerde akte van taxatie. De akte was nodig voor de kapitaalvergoeding op grond van artikel 205 van de Lageronderwijswet. De boekwaarde op 31 december 2014 bedraagt € 31.647; de WOZ waarde bedraagt € 454.000 (peildatum 1 januari 2014) en de verzekerde waarde € 2,6 mln (peildatum 1 januari 2014). Het grote verschil tussen WOZ waarde en verzekerde waarde wordt veroorzaakt door de onderwijsbestemming van het gebouw. In de laatste maanden van 2013 en de eerste maanden van 2014 is het pand verbouwd ten behoeve van de huisvesting van het bestuursbureau, de Leonardo-klassen van de Dr. H. Bavinckschool en de nieuwe samenwerkingsverbanden passend onderwijs VO en PO Dordrecht. De boekwaarde van het gebouw is hiervoor niet aangepast; wel zijn de kosten van de verbouwing geactiveerd tegen een afschrijvingstermijn van 15 jaar.

b. Financiële vaste activa

1. Deelnemingen

Het verloop van de boekwaarde van de deelnemingen is als volgt:

Omschrijving	31-12-2013	Storting aandelen	Resultaat deelneming	31-12-2014
1.3.2. Deelneming FBD	0	0	0	0

In 2008 is het FBD opgericht. H₃O heeft in deze B.V. een aandeel van 51% (zie subparagraaf 3.4.3.). Hiervoor is een bedrag van € 10.200 gestort. Vanwege het negatieve resultaat in 2008 is de deelneming in de balans van H₃O ultimo 2008 afgewaardeerd tot € 0. Het eigen vermogen van FBD is ultimo 2014 negatief.

2. Leningen aan verbonden partijen en overige leningen u/g

Het verloop van de boekwaarde van de leningen is als volgt:

Omschrijving	31-12-2013	Aflossing 2014	31-12-2014	Rente %	Restant looptijd
1.3.7. Steunstichting CSPD	13.613	13.613	0	0%	n.v.t.

De steunstichting van de voormalige CSPD heeft haar volledige vermogen in 2013 overgedragen aan de stichting Stronck-Kempfonds. Deze stichting heeft in 2014 de vordering van de SCOD afgelost.

c. Vorderingen

De vorderingen zijn op de balans opgenomen conform de beschikbare specificaties. In onderstaand overzicht is een aantal vorderingen op hoofdlijnen gespecificeerd.

Nr.	Omschrijving	31-12-2013	31-12-2014
1.5.1	Debiteuren	246.048	371.743
1.5.2	OCW – rijksvergoeding	668.078	665.210
	OCW – verrekening uitkering ziektewet	12.656	0
	OCW – doorbetalingen SWV	0	105.858
	<i>Subtotaal OCW</i>	<i>680.734</i>	<i>771.068</i>
1.5.6	Gemeente Dordrecht	1.004.293	1.218.573
	Vervangingsfonds	60.208	132.128
	<i>Subtotaal overige vorderingen overheden</i>	<i>1.064.501</i>	<i>1.350.701</i>
1.5.7	Overige vorderingen	211.459	260.474
1.5.8.	Overlopende activa	41.259	113.615
1.5	Totaal vorderingen	2.244.001	2.867.601

Het debiteurensaldo ultimo 2014 bestaat uit nog te ontvangen bedragen voor ouder- en leerlingenbijdragen bij het VO en de sector peuterwerk en kinderopvang enerzijds en vorderingen op overige debiteuren anderzijds. Het saldo is met € 0,126 mln gestegen.

Op het ministerie van OCW bestaat een vordering voor het tempoverschil in de betaling van de lumpsumbekostiging bij het PO. Daarnaast bestond ultimo 2013 een vordering op OCW vanwege een ten onrechte verrekenende uitkering voor de ziektewet bij het PO. Deze is in 2014 ontvangen. Vanaf 2014 worden doorbetalingen aan de scholen vanuit de nieuwe samenwerkingsverbanden passend onderwijs gecategoriseerd bij de vorderingen OCW. Per saldo stijgt de vordering op OCW met € 0,090 mln.

De relatie met de gemeente Dordrecht is volledig verantwoord bij de vorderingen met één uitzondering: de investeringssubsidie 1e inrichting Eden (zie toelichting bij kortlopende schulden). Ultimo 2014 staan nog verschillende vorderingen open in verband met gemaakte kosten voor onderhoudsprojecten en nog te ontvangen overschrijdingsmiddelen (zie toelichting bij de overige overheidsbijdragen). De overige vorderingen op overheden zijn daardoor per saldo gestegen met € 0,286 mln. De posten overige vorderingen en overlopende activa zijn gestegen met € 0,049 mln resp. € 0,073 mln.

d. Liquide middelen

De saldi liquide middelen zijn in overeenstemming met de laatste bankafschriften 2014.

3.7.2. Passiva

a. Eigen vermogen

Voor de vaststelling van het eigen vermogen wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Conform de regelgeving is de algemene reserve opgebouwd uit publieke middelen, terwijl de bestemmingsreserves kunnen zijn opgebouwd uit private of publieke middelen. De private bestemmingsreserves betreffen de opgebouwde reserves van de SCOD en de sector peuterwerk & kinderopvang enerzijds en een nieuwe bestemmingsreserve voor overschrijdingsmiddelen anderzijds. De bestemmingsreserve van de SCOD wordt naar verwachting niet op korte termijn aangewend. De bestemmingsreserve voor de sector peuterwerk & kinderopvang is beschikbaar voor het opvangen van eventuele negatieve exploitatieresultaten in de komende jaren. De bestemmingsreserve overschrijdingsregeling is opgebouwd uit van de gemeente Dordrecht ontvangen overschrijdingsmiddelen. Deze worden de komende jaren ingezet voor kwaliteitsverbetering bij de basisscholen van H₃O.

Uit publieke middelen is een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van de extra kosten van het verlengd verblijf van havo/vwo op de huidige locatie. Daarnaast zijn uit publieke middelen bestemmingsreserves opgebouwd voor flexibele BAPO op basis van een 90%-dekking van de opgebouwde rechten per ultimo 2014 voor het VO en 55% voor het PO. De verwachting op basis van ervaringscijfers is dat 90% resp. 55% van de medewerkers die recht hebben op deze regeling daar daadwerkelijk gebruik van zal maken.

Het eigen vermogen is in vergelijking met de jaarrekening 2013 gestegen met € 1,054 mln vanwege het resultaat 2014. Daarbinnen is de algemene reserve ultimo 2014 gedaald met € 0,680 mln en zijn de bestemmingsreserves gestegen met € 1,734 mln. De algemene reserve wordt ingezet voor de financiering van vaste activa in de onderwijssectoren en als buffer voor het afdekken van risico's en de financiering van nieuwe investeringen. Door de stijging van het financieringssaldo en door de mutaties bij de bestemmingsreserves is de buffer in 2014 per saldo met € 0,725 mln verminderd.

De voorgestelde resultaatbestemming is door het College van Bestuur goedgekeurd (zie paragraaf 4.1 en bijlage 3). Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

Omschrijving	31-12-2013	Resultaat- bestemming	Mutaties reserves	31-12-2014
2.1.3. Bestemmingsreserves – privaat	1.633.835	1.967.145	0	3.600.980
2.1.2. Bestemmingsreserves – publiek	1.117.180	- 232.660	0	884.520
2.1.1. Algemene reserve - financiering	5.884.198	0	44.491	5.928.689
2.1.1. Algemene reserve – buffer risico's	3.661.692	- 680.691	- 44.491	2.936.510
2.1. Totaal eigen vermogen	12.296.905	1.053.794	0	13.350.699

b. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2014 is opgenomen in onderstaand overzicht:

Omschrijving	31-12-2013	Onttrekking 2014	Dotatie 2014	31-12-2014
2.3.1. Voorziening spaar-ADV VO	363.800	37.700	40.300	366.400
2.3.1. Voorziening ambtsjubilea VO	348.834	26.879	39.658	361.613
2.3.1. Voorziening verlof keuzebudget VO	0	0	36.100	36.100
2.3.1. Voorziening spaar-ADV PO	0	0	0	0
2.3.1. Voorziening ambtsjubilea PO	181.590	24.183	18.057	175.464
2.3.1. Voorziening ambtsjubilea PW/KO	10.942	107	0	10.835
<i>Subtotaal 2.3.1. personeel</i>	<i>905.166</i>	<i>88.869</i>	<i>134.115</i>	<i>950.412</i>
2.3.3. Onderhoudsvoorziening VO	131.729	418.871	587.840	300.698
2.3.3. Onderhoudsvoorziening PO	174.062	344.588	489.845	319.319
2.3.3. Onderhoudsvoorziening bestuur	0	1.836	35.000	33.164
<i>Subtotaal 2.3.3. onderhoud gebouwen</i>	<i>305.791</i>	<i>765.295</i>	<i>1.112.685</i>	<i>653.181</i>
2.3. Totaal voorzieningen	1.210.957	854.164	1.246.800	1.603.593

Voor de voorziening spaar-ADV wordt uitgegaan van een 100%-dekking, omdat medewerkers hiervoor sparen door extra te werken. De voorzieningen ambtsjubilea zijn gebaseerd op de contante waarde van de toekomstige verplichtingen en zijn berekend op basis van te ontvangen bedragen bij een ambtsjubileum van 25 jaar resp. 40 jaar en met een dekking van 100% en een vertrekans van 7% bij het onderwijs en 25% bij de sector peuterwerk en kinderopvang. De nieuwe voorziening spaarverlof individueel keuzebudget bevat een raming voor de in 2014 in de cao VO geïntroduceerde spaarmogelijkheid voor duurzame inzetbaarheid met een 90%-dekking van de toekomstige salariskosten.

In 2011 zijn geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen gemaakt. In 2014 is een meerjarig onderhoudsplan toegevoegd voor de nieuwbouw van de Dr.H.Bavinckschool, de gezamenlijke huisvesting van de vmbo-beroepsgerichte afdelingen van het Stedelijk Dalton Lyceum en het Insula College in het Leerpark (Drechtsteden College) en de verbouw van de Museumstraat (bestuursbureau en Leonardo-onderwijs PO). Het MOP van de locatie mavo (Koningstraat) van het Insula College is geactualiseerd, omdat deze onvolledig bleek te zijn. Alleen voor de locatie havo/vwo (Halmaheiraplein) van het Insula College (vanwege nog in te halen achterstallig onderhoud), de locaties van basisschool De Fontein (Krispijn in MFA en Wielwijk nieuwbouwplannen) en EBS Eden (vanwege toekomstige verhuizing) is geen plan beschikbaar. Vanaf 2015 gaat de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van basisscholen over van de gemeente naar de schoolbesturen (bij het VO was deze al overgeheveld). Vanwege al deze aanpassingen zijn in 2014 extra dotaties gedaan.

Van de balanspositie van € 1,604 mln ultimo 2014 is naar verwachting € 0,300 mln kortlopend.

c. Langlopende schulden

Vanaf 2014 is een nieuwe langlopende schuld opgenomen voor de financiering van de boekwaarde van de gezamenlijke activa van de vmbo-beroepsgerichte afdelingen van het Stedelijk Dalton Lyceum en het Insula College (Drechtsteden College). Hiertoe is een leningsovereenkomst met het Stedelijk Dalton Lyceum afgesloten. Per 1 januari 2014 bedroeg de boekwaarde € 1.148.377. Het aandeel van het Stedelijk Dalton Lyceum hierin op basis van de verhouding van de leerlingaantallen per 1 oktober 2013 is € 529.400. De boekwaarde van de gezamenlijke activa daalde in 2014 naar € 927.350. Als gevolg van de gewijzigde verhouding van de leerlingaantallen per 1 oktober 2014 met een lager aandeel voor het Stedelijk Dalton Lyceum daalt de hoofdsom van de lening daardoor naar € 383.900. Na vaststelling van deze jaarrekening zal H&O dan ook € 145.500 aflossen.

Het verloop van de hoofdsom van de leningen is als volgt:

Omschrijving	31-12-2013	Storting 2014	Aflossing 2014	31-12-2014	Rente %	Restant looptijd
2.4.5. Langlopende schulden	0	529.400	145.500	383.900	0%	n.v.t.

d. Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn op de balans opgenomen conform de beschikbare specificaties. De kortlopende schulden hebben alle een resterende looptijd korter dan een jaar. In onderstaand overzicht is een aantal schulden op hoofdlijnen gespecificeerd:

Omschrijving	31-12-2013	31-12-2014
2.5.3 Crediteuren	767.109	647.894
2.5.4. OCW – Geoormerkte subsidies	0	0
2.5.7 Belastingen / premies sociale verzekeringen	1.241.173	1.213.236
2.5.8 Pensioenen	412.410	358.134
2.5.9 Overige kortlopende schulden	199.006	336.116
2.5.10 Vakantiegeld/bindingstoelage	1.123.929	1.219.785
OCW – Niet-geoormerkte subsidies	264.831	92.759
OCW – Geoormerkte subsidies	34.986	35.000
Dordrecht – investeringssubsidie 1 ^e inrichting Eden	49.028	38.795
Vooruit ontvangen vergoedingen	318.987	373.423
Overige	13.137	30.545
<i>Subtotaal overlopende passiva</i>	<i>1.804.898</i>	<i>1.790.307</i>
2.5. Totaal kortlopende schulden	4.424.596	4.345.687

De openstaande saldi voor loonheffing, BTW, premies vervangings- en participatiefonds en pensioenpremies zijn in de eerste maanden van 2015 betaald. De crediteuren en overige kortlopende schulden zijn per saldo afgenomen met € 0,064 mln.

De investeringssubsidie van de gemeente Dordrecht heeft betrekking op de 1^e inrichting van EBS Eden bij de start van deze school. De balanspositie daalt met € 0,010 mln wat overeenkomt met de afschrijvingen in 2014 op de desbetreffende investeringen.

De post vooruitontvangen vergoedingen is toegenomen vanwege reguliere mutaties bij de toerekening van ouder- en leerlingenbijdragen bij de sector VO aan de periode waarin samenhangende activiteiten plaatsvinden. Daarnaast worden vanaf 2014 afbetalingen van ouders voor financiering van Apple-laptops bij de locatie havo/vwo van het Insula College doorgestort naar de financieringsmaatschappij. Vanwege het tijdsverschil tussen deze betalingen ontstaat een beperkte balanspositie.

De toelichting op de subsidies OCW is opgenomen in onderstaande overzichten conform model G.

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

H₃O heeft geen gebruik gemaakt van subsidies zonder verrekeningsclausule.

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule – A Aflopend per ultimo 2014

Omschrijving	Datum	Kenmerk	Toewij- zing	Saldo 2013	Ontvan- gen t/m 2014	Lasten 2014	Totale lasten	Saldo 2014
VO VSV 2014 vast	21-10-2013	341242	34.986	34.986	34.986	34.986	34.986	0
VO VSV 2014 variabel	20-10-2014	381365	14.000	0	14.000	14.000	14.000	0
Totaal			48.986	34.986	48.986	48.986	48.986	0

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule – B Doorlopend na 2014

Omschrijving	Datum	Kenmerk	Toewij- zing	Saldo 2013	Ontvan- gen 2014	Lasten 2014	Totale lasten	Saldo 2014
VO VSV 2015 vast	20-10-2014	381365	35.000	0	35.000	0	0	35.000
Totaal			35.000	0	35.000	0	0	35.000

De balanspost inzake nog te besteden geoormerkte subsidies OCW bedraagt € 0,035 mln.

3.8. TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2014

3.8.1. Toelichting op de baten

a. (Rijks)bijdragen OCW

De specificatie van de ontvangen rijksbijdragen OCW is conform onderstaand overzicht:

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	Begroting 2014	2013
Normatieve rijksbijdragen OCW	28.969.692	16.341.611	12.628.081	0	28.731.782	28.453.805
Geoormerkte subsidies OCW	48.986	48.986	0	0	34.986	78.500
Niet-geoormerkte subsidies OCW	2.233.324	1.497.115	736.209	0	2.221.231	3.647.698
Prestatiebox OCW	657.932	375.328	282.604	0	657.001	641.388
Doorbetalings SWV	191.548	20.419	171.129	0	0	0
3.1. Totaal rijksbijdragen OCW	32.101.482	18.283.459	13.818.023	0	31.645.000	32.821.391

Belangrijkste oorzaken voor de in vergelijking met de realisatie 2013 lagere rijksbijdragen in 2014 zijn:

- een beperkte verhoging van de gemiddelde personeelslast (GPL) in de personele rijksvergoeding voor de compensatie door het rijk van de gestegen werkgeverslasten. Daarnaast is de GPL verhoogd voor de salarismaatregelen in de nieuwe cao's VO en PO;
- de verhoging van de GPL voor de verdere invoering van de functiemix en de inkorting van de salarisschalen (onderdelen *Actieplan leerkracht van Nederland*) bij het VO en het PO. Op basis van landelijke onderzoeken werd duidelijk dat de verhogingen van de GPL in de afgelopen jaren onvoldoende zijn voor de dekking van de oplopende loonkosten. Om deze reden zijn voor de functiemix in het VO specifieke maatwerkafspraken gemaakt met de MR die wel passen binnen de beschikbare bekostiging. Een model voor dergelijke afspraken in het PO is nog niet beschikbaar;
- een korting op de GPL van zowel het VO als het PO vanwege de generieke taakstelling uit het regeerakkoord Rutte I;

- per saldo werd de GPL bij het voortgezet onderwijs daardoor enigszins verhoogd, maar bleef de totale lumpsum personeel als gevolg van het verlagen van het bedrag per LWOO-leerling gelijk. De GPL in het PO bleef vrijwel gelijk;
- daarnaast werd de prijsbijstelling van de rijksvergoeding materiële instandhouding bij het VO over 2014 substantieel verhoogd vanwege het naast de reguliere ophoging alsnog toevoegen van een eerdere inhouding. De prijsbijstelling in het PO betrof enkel de reguliere verhoging. Op de rijksvergoeding bekostiging lesmateriaal in het VO werd bezuinigd;
- het vervallen van de incidentele aanvullende rijksvergoeding lumpsum en jonge leerkrachten uit het door het kabinet Rutte II met een deel van de oppositie gesloten herfstakkoord 2013. Indien in de realisatiecijfers 2013 zou worden geabstraheerd van deze incidentele rijksvergoeding en tevens de mutaties in leerlingenaantallen niet worden meegerekend, dan zou de totale rijksvergoeding over 2013 en 2014 vrijwel gelijk zijn geweest;
- vanwege gewijzigde regelgeving worden vanaf augustus 2014 de doorbetalingen vanuit de nieuwe samenwerkingsverbanden passend onderwijs onder de rijksvergoeding geschaard.

b. Overige overheidsbijdragen

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	Begroting 2014	2013
Gemeentelijke bijdragen	3.188.944	150.539	1.644.928	1.393.477	1.943.313	1.887.107
Overige	1.417.850	947.876	453.502	16.472	426.687	517.926
3.2. Totaal overig overheid	4.606.794	1.098.415	2.098.430	1.409.949	2.370.000	2.405.033

De gemeentelijke bijdragen bestaan uit de subsidies voor brede school/SiS, peuterwerk, vroeg- en voorschoolse educatie (VVE), schakelklassen, ID-banen, buitenonderhoud, gymzalen en vergoedingen voor schade en vernieling. De subsidies voor ID-banen zijn beëindigd en voor brede school/SiS substantieel afgebouwd. De realisatie is hoger dan de begroting 2014 en realisatie 2013 vooral als gevolg van extra subsidies voor VVE-groepen bij de sector peuterwerk en kinderopvang. Daarnaast is in 2014 een beschikking ontvangen voor overschrijdingsmiddelen van ruim € 1 mln afgeleid van de door de gemeente aan het openbaar basisonderwijs in Dordrecht toegekende vergoeding.

De overige overheidsbijdragen betreffen vergoedingen van het oude samenwerkingsverband WSNS (PO) voor de inzet van interne begeleiding op basisscholen tot en met juli 2014, het oude samenwerkingsverband OPDC (VO) voor projecten voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV) tot en met juli 2014 en de overdracht van de bekostiging van leerlingen ingeschreven bij andere instellingen die onderwijs bij onze basisscholen en het Insula College ontvangen. De realisatie was hoger dan de begroting 2014 en de realisatie 2013 vanwege de uitkering van het eigen vermogen van het oude samenwerkingsverband VO aan de deelnemende besturen enerzijds en de bijdrage van het Stedelijk Dalton Lyceum in de gezamenlijke kosten van de vmbo-beroepsgerichte afdelingen in het Leerpark (Drechtsteden College) anderzijds. Inmiddels is een overeenkomst afgesloten op basis van het fiscale principe van de gemene rekening met een vaste verdeelsleutel van 60% Insula College en 40% Stedelijk Dalton Lyceum op basis van de verwachte verhouding van leerlingenaantallen in de komende jaren.

c. Overige baten

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	Begroting 2014	2013
Verhuur en medegebruik	130.013	104.199	23.974	1.840	37.500	59.238
Detachering personeel	93.716	0	93.716	0	108.401	113.460
Ouder- en leerlingbijdragen	2.706.209	674.015	303.939	1.728.255	2.499.091	2.503.438
Overige personele baten	389.556	168.947	199.798	20.811	71.708	307.113
Overige materiële baten	89.943	23.123	66.753	67	38.300	155.246
3.5. Totaal overige baten	3.409.437	970.284	688.180	1.750.973	2.755.000	3.138.495

De gerealiseerde overige baten liggen zowel boven de begroting 2014 als de realisatie 2013. Het verschil wordt in vergelijking met de realisatie 2013 veroorzaakt door toegenomen medegebruik, meer leerlingbijdragen voor activiteiten in het VO en meer ouderbijdragen bij de sector peuterwerk & kinderopvang. Het verschil met de begrotingscijfers is daarnaast het gevolg van meer overige personele baten met name niet-geraamde zwangerschaps- en WAO-uitkeringen waar hogere loonkosten vanwege vervanging tegenover staan bij de personele lasten.

3.8.2. Toelichting op de lasten

a. Personele lasten

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	Begroting 2014	2013
Loonkosten	22.755.237	11.158.905	9.913.959	1.682.373	21.440.842	22.974.808
Sociale lasten	2.755.856	1.355.160	1.141.005	259.691	3.621.750	2.679.991
Pensioenlasten	3.120.269	1.695.969	1.278.627	145.673	3.113.169	3.186.730
Af: vervangingsfonds	- 617.611	0	- 617.611	0	- 500.000	- 554.832
Dotatie voorzieningen	134.115	116.058	18.057	0	47.254	68.853
WGA/Ziektewet-premie	188.395	98.846	74.705	14.844	180.000	180.652
Uitzendkrachten / inhuur	777.254	315.806	435.721	25.727	467.300	601.529
Overige	782.007	305.743	354.121	122.143	669.685	757.907
4.1. Totaal personele lasten	29.895.522	15.046.487	12.598.584	2.250.451	29.040.000	29.895.638

De gerealiseerde loonkosten inclusief sociale lasten en pensioenlasten en verminderd met vergoeding vervangingsfonds bij het PO zijn met 1,0% gedaald in vergelijking met de realisatie 2013. Deze daling is het saldo van 0,6% hogere loonkosten bij het VO, 2,4% lagere loonkosten bij het PO en 2,9% lagere loonkosten bij de sector peuterwerk en kinderopvang. Redenen hiervoor zijn:

- een daling van de formatie bij het VO vanwege meer overheidsbezuinigingen;
- een daling van de formatie bij het PO vanwege overheidsbezuinigingen;
- een daling van de formatie bij de sector peuterwerk & kinderopvang vanwege minder inzet op indirecte uren;
- een daling van de formatie bij het bestuursbureau vanwege de uitbesteding van het ICT-beheer aan Kien (www.kienict.nl) vanaf 2014;
- maatregelen *Actieplan leerkracht van Nederland* (inkorting salarisschalen en invoering functiemix bij zowel PO als VO);
- een salarismaatregel zowel in de nieuwe cao VO als de nieuwe cao PO;
- hogere premies vervangings- en participatiefonds in het PO;
- hogere vervangingskosten in het VO.

Gemiddeld aantal fte's	Totaal	VO	PO	PW/KO	Bestuursbureau
2014	443	196	188	43	16
Mutatie	- 15	- 3	- 1	- 6	- 5
2013	458	199	189	49	21

Bovenstaande tabel geeft inzicht in het gemiddelde aantal fte's per sector en voor het bestuursbureau in de jaren 2013 en 2014 exclusief vervangingsaanstellingen. Het totaal aantal fte's is gedaald vanwege de hierboven genoemde redenen. In de cijfers 2013 is EBS Eden meegenomen vanaf de fusie per augustus 2013. Indien EBS Eden over het gehele jaar 2013 was meegenomen, zou de daling groter zijn geweest.

De voorzitter College van Bestuur, drs. J. Ramaker, wordt bezoldigd conform de cao bestuurders-VO, schaal B4. Zijn loonkosten bedroegen € 145.131 inclusief vakantietoeslag, eindejaarsuitkering, reiskosten en sociale lasten (2013 € 137.354). De toename van zijn loonkosten is het gevolg van meer reiskosten. Hij ontvangt geen variabele beloningscomponent. Aan het ABP is conform de cao voor hem € 21.411 werkgeversdeel pensioenpremie afgedragen (2013 € 21.720). Er zijn bij H₃O geen interim-topfunctionarissen. Niemand bij H₃O krijgt een bezoldiging die de norm van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) te boven gaat. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen per jaar € 3.000, de voorzitter ontvangt € 6.000 (zie onderstaand overzicht).

Functie	Topfunctionaris	Ingang dienstverband	Einde dienstverband	Beloning	Onkostenvergoeding	Beloning op termijn	Uitkering beëindiging
Voorzitter College van Bestuur (1,0 fte)	drs. J. Ramaker 2013	01-06-2012	nvt	137.354	0	21.720	0
Voorzitter College van Bestuur (1,0 fte)	drs. J. Ramaker 2014	01-06-2012	nvt	145.131	0	21.411	0
Functie	Toezichthouders	Aanvang zittingsperiode	Einde zittingsperiode	Beloning	Onkostenvergoeding	Beloning op termijn	Uitkering beëindiging
Voorzitter	drs. A. Abee	01-04-2008	31-12-2015	6.000	0	0	0
Vice-voorzitter	A.H. Bode-Nuis, arts	01-01-2006	31-12-2014	3.000	0	0	0
Lid	mr. R. Brandwijk	01-09-2013	30-08-2017	3.000	0	0	0
Lid	ing. N. Stolk	01-09-2013	30-08-2017	3.000	0	0	0
Lid	ir. R.A. van der Wal	01-09-2013	30-08-2017	3.000	0	0	0

De dotatie personele voorzieningen is hoger dan geraamd vanwege een dotatie aan de nieuwe voorziening spaarverlof individueel keuzebudget bij het VO (zie de toelichting bij de balanspost voorzieningen). Bij uitzendkrachten wordt alle inhuur van derden verantwoord. De gerealiseerde kosten zijn hoger dan geraamd in de begroting 2014, omdat een interim-directeur is ingezet bij twee basisscholen en vanwege specifieke inzet en noodzakelijke vervanging van leerkrachten als gevolg van ziekte bij het Insula College welke alleen mogelijk bleek via inhuur bij gespecialiseerde bureaus. Verder is specifieke deskundigheid ingezet voor stichtingsbrede projecten. Onder de overige personele kosten wordt ook de scholing van medewerkers geraamd. Hieraan zijn in 2014 opnieuw substantiële middelen uitgegeven.

b. Afschrijvingen

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	Begroting 2014	2013
Immateriële vaste activa	0	0	0	0		0
Gebouwen en terreinen	240.821	179.053	48.969	12.799		329.507
Inventaris en apparatuur	832.553	486.814	316.519	29.220		852.745
Overige materiële vaste activa	406.880	272.425	134.442	13		334.151
4.2. Totaal afschrijvingen	1.480.254	938.292	499.930	42.032	1.385.000	1.516.403

Een gedetailleerd overzicht van de afschrijvingen is opgenomen bij de toelichting op de balanspost materiële activa. De gerealiseerde afschrijvingen zijn lager dan in 2013 vanwege het relatief lage investeringsvolume, maar hoger dan de raming in de begroting 2014 omdat daarin de overname van activa van het Stedelijk Dalton Lyceum locatie Leerpark nog niet was opgenomen.

c. Huisvestingslasten

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	Begroting 2014	2013
Huur en medegebruik	450.742	182.127	34.595	234.020	615.390	649.571
Onderhoud en exploitatie	1.148.714	448.019	670.163	30.532	1.419.103	638.857
Dotatie onderhoudsvoorziening	1.112.685	606.204	503.724	2.757	418.297	519.980
Energie en water	654.865	403.512	238.604	12.749	553.200	638.523
Schoonmaakkosten	1.078.850	513.057	449.956	115.837	905.710	929.819
Publiekrechtelijke heffingen	28.156	9.011	16.261	2.884	44.400	64.503
Overige huisvestingslasten	61.885	22.099	30.558	9.228	53.900	56.650
4.3. Totaal huisvesting	4.535.897	2.184.029	1.943.861	408.007	4.010.000	3.497.903

De kosten voor huur en medegebruik zijn in vergelijking met 2013 gedaald, omdat de bijdrage aan de huisvestingskosten van het samenwerkingsgebouw niet meer via een afzonderlijke stichting (SWG) is verantwoord. Omdat H₃O vanaf 2014 de administratie verzorgt van de gezamenlijke kosten van de vmbo-beroepsgerichte afdelingen van het Stedelijk Dalton Lyceum en het Insula College, zijn de huisvestingslasten van het Drechtsteden College (2 gebouwen) vanaf 2014 integraal opgenomen. De bijdrage van het Stedelijk Dalton Lyceum is opgenomen bij de overige overheidsbijdragen (zie subparagraaf 3.8.1).

Het gerealiseerde onderhoud was hoger dan in 2013 vanwege het inhalen van niet-geraamd achterstallig onderhoud bij de locaties Halmaheiraplein en Koningstraat van het Insula College. In vergelijking met de begroting 2014 is een budget van € 0,400 mln voor achterstallig onderhoud bij het Halmaheiraplein doorgeschoven naar 2015. Verder werd met subsidie van de gemeente Dordrecht buitenonderhoud en asbestsanering uitgevoerd en de brandveiligheid verbeterd op diverse locaties. Ook binnen de meerjarige onderhoudsplannen werd meer uitgevoerd dan oorspronkelijk geraamd. Gevolg was een grotere onttrekking uit de voorziening. Vanwege een aantal nieuwe MOP's hebben extra dotaties plaatsgevonden. Daarnaast is extra gedoteerd vanwege de overheveling van het buitenonderhoud in het PO vanaf 2015 (zie de toelichting bij voorzieningen in subparagraaf 3.7.2).

De gerealiseerde kosten voor energie en water zijn hoger dan de begroting 2014 vanwege het opnemen van de volledige kosten van het Drechtsteden College. De verhoging in vergelijking met 2013 is beperkt, omdat in 2013 sprake was van nabetalingen over voorgaande jaren.

Ook de schoonmaakkosten zijn hoger in vergelijking met de realisatie 2013 als gevolg van het meenemen van de kosten van beide gebouwen van het Drechtsteden College. Daarnaast is sprake van hogere prijzen samenhangend met de salarismaatregelen in de cao schoonmaak en te maken fiscale advieskosten voor FBD BV.

d. Overige instellingslasten

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	SCOD	Begroting 2014	2013
Administratie en beheer	327.963	176.581	128.548	22.834	0	309.400	314.551
Overige instellingslasten	232.290	130.691	72.547	29.052	0	201.100	220.877
4.4. Totaal overige lasten	560.253	307.272	201.095	51.886	0	510.500	535.428

De realisatie van de overige instellingslasten ligt enigszins boven de realisatie 2013 en de begroting 2014.

De totale bovenschoolse kosten bedroegen 6,5% van de totale lasten (2013: 6,8%). Een deel van de bovenschoolse kosten wordt gedekt uit de rentebaten en overige financiële baten, waardoor de bijdrage van de sectoren aan de dekking van de bovenschoolse kosten wordt verlaagd. Indien het saldo van de financiële baten en lasten op de bovenschoolse kosten in mindering wordt gebracht, verandert het bovengenoemde percentage ondanks de lage rentepercentages (zie subparagraaf 3.8.3) in 5,3% (2013: 5,9%). De daling ten opzichte van 2013 is het gevolg van enerzijds minder bovenschoolse kosten en anderzijds een incidentele teruggave van de belastingdienst van WAO/WIA-premie conform het belastingplan 2014 van het kabinet.

De ten laste van het boekjaar gebrachte kosten van de externe accountant zijn als volgt:

Ernst & Young	2014	2013
Onderzoek van de jaarrekening	27.225	28.767
Andere controleopdrachten	7.710	4.185
Andere niet-controlediensten	0	0
<i>Totaal Ernst & Young</i>	<i>34.935</i>	<i>32.952</i>
DRV		
Onderzoek van de jaarrekening Eden	0	420

e. Leermiddelen

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	Begroting 2014	2013
4.5. Totaal leermiddelen	2.751.249	1.788.937	848.880	113.432	2.354.500	2.400.539

Tot de leermiddelen worden onder andere gerekend verbruiksmateriaal, werkboeken, reproductiekosten, ICT-kosten en activiteitenkosten zoals excursies. De realisatie van de leermiddelen is hoger dan de begroting 2014 en de realisatie 2013 vanwege toegevoegde activiteitenmiddelen gedekt door aanvullende ouder- en leerlingbijdragen.

3.8.3. Toelichting op de financiële baten en lasten

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	SCOD	Begroting 2014	2013
Rentebaten	170.721	76.024	57.457	11.417	25.823	170.500	178.487
Bankkosten	11.465	5.862	4.430	881	292	10.500	13.192
5. Saldo financiële baten/lasten	159.256	70.162	53.027	10.536	25.531	160.000	165.295

De financiële baten betreffen rentebaten op spaarrekeningen. De realisatie ligt in lijn met de begroting 2014 en de realisatie 2013 vanwege de laag blijvende rentepercentages.

3.8.4. Resultaat deelnemingen

Omschrijving	Totaal 2014	VO	PO	PW/KO	Begroting 2014	2013
Resultaat deelnemingen	0	0	0	0	0	0

De boekwaarde van de 51%-deelneming in het FBD is in 2008 afgewaardeerd met € 10.200 tot € 0 (zie subparagraaf 3.4.3.). In de jaren daarna hebben geen mutaties plaatsgevonden.

3.9. ENKELVOUDIGE BALANS STICHTING H₃O PER 31 DECEMBER 2014

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving is hieronder de enkelvoudige balans van H₃O per 31 december 2014 opgenomen. De balanspositie van de SCOD is in deze opstelling geëlimineerd. Deze eliminatie heeft betrekking op de onderdelen 1.5 Vorderingen (€ 25.820), 1.7 Liquide middelen (€ 1.621.643) en 2.1 Eigen vermogen (€ 1.647.463). Voor de toelichtingen op de enkelvoudige balans wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans in voorgaande paragrafen.

ACTIVA			PASSIVA		
	31-12-2014	31-12-2013		31-12-2014	31-12-2013
Vaste activa			Eigen vermogen		
1.1 Immateriële vaste activa	0	0	2.1 Eigen vermogen	11.703.236	10.674.973
1.1.1. Immateriële vaste activa	0	0	2.1.1 Algemene reserve	8.865.199	9.545.890
			2.1.2. Bestemmingsreserves publiek	884.520	1.117.180
1.2 Materiële vaste activa	6.417.227	6.017.849	2.1.3 Bestemmingsreserves privaat	1.953.517	11.903
1.2.1 Gebouwen en terreinen	2.022.900	1.857.028			
1.2.2 Inventaris	3.033.648	2.849.393	Totaal eigen vermogen	11.703.236	10.674.973
1.2.3 Overige materiële vaste activa	1.360.679	1.311.428			
			Vreemd vermogen		
1.3 Financiële vaste activa	0	0	2.3 Voorzieningen	1.603.593	1.210.957
1.3.7 Overige financiële vaste activa	0	0	2.3.1 Voorziening personeel	950.412	905.166
			2.3.3 Voorziening onderhoud gebouwen	653.181	305.791
Totaal vaste activa	6.417.227	6.017.849			
Vlottende activa			2.4 Langlopende schulden	383.900	0
			2.4.5 Overige langlopende schulden	383.900	0
1.5 Vorderingen	2.841.781	2.212.488	2.5 Kortlopende schulden	4.345.687	4.423.963
1.5.1 Debiteuren	371.743	246.048	2.5.3 Crediteuren	647.894	767.109
1.5.2 Ministerie van OCW	771.068	680.734	2.5.4 Ministerie van OCW	0	0
1.5.6 Overige vorderingen overheden	1.350.701	1.064.501	2.5.7 Belastingen / premies SV	1.213.236	1.241.173
1.5.7. Overige vorderingen	234.654	179.946	2.5.8 Pensioenen	358.134	412.410
1.5.8 Overlopende activa	113.615	41.259	2.5.9 Overige kortlopende schulden	336.116	198.373
			2.5.10 Overlopende passiva	1.790.307	1.804.898
1.7 Liquide middelen	8.777.408	8.079.556			
1.7.1 Kasmiddelen	12.649	10.199			
1.7.2 Banken	8.764.759	8.069.357			
Totaal vlottende activa	11.619.189	10.292.045	Totaal vreemd vermogen	6.333.180	5.634.920
TOTAAL ACTIVA	18.036.416	16.309.893	TOTAAL PASSIVA	18.036.416	16.309.893

3.10. ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN STICHTING H₂O 2014

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving is hieronder de enkelvoudige staat van baten en lasten 2014 van H₂O opgenomen. De staat van baten en lasten van de SCOD is in deze opstelling geëlimineerd. Deze eliminatie heeft betrekking op de onderdelen 5.1 Financiële baten (€ 25.823) en 5.2 Financiële lasten (€ 292). Voor de toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2014 in de vorige paragraaf.

		Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
3.	BATEN			
3.1	(Rijks)bijdragen OCW	32.101.482	31.645.000	32.821.391
3.2	Overige overheidsbijdragen	4.606.794	2.370.000	2.405.033
3.5	Overige baten	3.409.437	2.755.000	3.138.495
	Totaal baten	40.117.713	36.770.000	38.364.919
4.	LASTEN			
4.1	Personele lasten	29.895.522	29.040.000	29.895.638
4.2	Afschrijvingen	1.480.254	1.385.000	1.516.403
4.3	Huisvestingslasten	3.535.897	4.010.000	3.497.903
4.4	Overige instellingslasten	560.253	510.500	534.765
4.5	Leermiddelen	2.751.249	2.354.500	2.400.539
	Totaal lasten	39.223.175	37.300.000	37.845.248
	Saldo baten en lasten	894.538	- 530.000	519.671
5.	FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1	Financiële baten	144.898	140.000	146.971
5.2	Financiële lasten	11.173	10.000	12.974
	Saldo financiële baten en lasten	133.725	130.000	133.997
	Resultaat deelnemingen	0	0	0
	EXPLOITATIESALDO	1.028.263	- 400.000	653.668

3.11. STAAT VAN BATEN EN LASTEN SECTOREN H₃O 2014

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving zijn hieronder de staten van baten en lasten 2014 van de verschillende sectoren van H₃O opgenomen. In deze staten van baten en lasten is de exploitatie van het bestuursbureau voor 52,5% (2013: 52,3%) toegerekend aan het VO, voor 39,6% (2013: 40,1%) aan het PO en voor 7,9% (2013: 7,6%) aan de sector peuterwerk & kinderopvang. Deze percentages zijn gebaseerd op de omvang van de rijksbijdrage OCW voor het VO en het PO ten opzichte van de totale Rijksbijdrage OCW en het aandeel van de sector peuterwerk & kinderopvang in de totale baten. Voor de toelichtingen op de staten van baten en lasten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2014 in voorgaande paragrafen. De staten van baten en lasten van de drie sectoren tellen op tot de enkelvoudige staat van baten en lasten.

VOORTGEZET ONDERWIJS	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
3. BATEN			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	18.283.459	18.220.000	18.577.249
3.2 Overige overheidsbijdragen	1.098.415	91.492	185.269
3.5 Overige baten	970.284	566.492	753.820
Totaal baten	20.352.158	18.877.984	19.516.338
4. LASTEN			
4.1 Personele lasten	15.046.487	14.631.133	14.807.984
4.2 Afschrijvingen	938.292	834.972	1.003.272
4.3 Huisvestingslasten	2.184.029	1.926.243	1.437.789
4.4 Overige instellingslasten	307.272	272.361	271.691
4.5 Leermiddelen	1.788.937	1.531.507	1.549.846
Totaal lasten	20.265.017	19.196.216	19.070.582
Saldo baten en lasten	87.141	- 318.232	445.756
5. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1 Financiële baten	76.024	73.481	76.898
5.2 Financiële lasten	5.862	5.249	6.788
Saldo financiële baten en lasten	70.162	68.232	70.110
Resultaat deelnemingen	0	0	0
EXPLOITATIESALDO	157.303	- 250.000	515.866
PRIMAIR ONDERWIJS	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
3. BATEN			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	13.818.023	13.425.000	14.244.142
3.2 Overige overheidsbijdragen	2.098.430	818.204	1.007.390
3.5 Overige baten	688.180	393.204	696.450
Totaal baten	16.604.633	14.636.408	15.947.982
4. LASTEN			
4.1 Personele lasten	12.598.584	12.025.733	12.800.240
4.2 Afschrijvingen	499.930	502.346	471.874
4.3 Huisvestingslasten	1.943.861	1.479.337	1.635.924
4.4 Overige instellingslasten	201.095	196.739	207.433
4.5 Leermiddelen	848.880	682.528	757.832
Totaal lasten	16.092.350	14.886.683	15.873.303
Saldo baten en lasten	512.283	- 250.275	74.679
5. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1 Financiële baten	57.457	54.142	58.961
5.2 Financiële lasten	4.430	3.867	5.205
Saldo financiële baten en lasten	53.027	50.275	53.756
Resultaat deelnemingen	0	0	0
EXPLOITATIESALDO	565.310	- 200.000	128.435

PEUTERWERK / KINDEROPVANG	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
3. BATEN			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	0	0	0
3.2 Overige overheidsbijdragen	1.409.949	1.460.304	1.212.374
3.5 Overige baten	1.750.973	1.795.304	1.688.225
Totaal baten	3.160.922	3.255.608	2.900.599
4. LASTEN			
4.1 Personele lasten	2.250.451	2.383.134	2.287.414
4.2 Afschrijvingen	42.032	47.682	41.257
4.3 Huisvestingslasten	408.007	604.420	424.190
4.4 Overige instellingslasten	51.886	41.400	55.641
4.5 Leermiddelen	113.432	140.465	92.861
Totaal lasten	2.865.808	3.217.101	2.901.363
Saldo baten en lasten	295.114	38.507	- 764
5. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1 Financiële baten	11.417	12.377	11.112
5.2 Financiële lasten	881	884	981
Saldo financiële baten en lasten	10.536	11.493	10.131
Resultaat deelnemingen	0	0	0
EXPLOITATIESALDO	305.650	50.000	9.367

3.12. NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Vordering Insula College op het ministerie van OCW

In 2006 is de lumpsumregelgeving voor het VO gewijzigd. Gevolg daarvan was dat de VO-scholen over 2006 onvoldoende rijksvergoeding kregen toegekend om de personele kosten te kunnen afdekken. Om de scholen hiervoor te compenseren, stond OCW toe dat de scholen een vordering opboekten tot maximaal 7,5% van de lumpsum personele bekostiging ten behoeve van de in 2006 aangegane personele verplichtingen die in 2007 tot uitbetaling komen (sociale premies, pensioenen en vakantiegeld). Sindsdien werd deze vordering van het Insula College elk jaar geactualiseerd. In feite was deze vordering op OCW 'eeuwigdurend', immers elk jaar wordt de vordering 'doorgeschoven' naar het volgende jaar. Slechts in een situatie dat een school stopt met haar activiteiten, kan de vordering worden geïnd. Omdat van een dergelijke situatie geen sprake is, is de vordering in de jaarrekening 2010 met een stelselwijziging uit de beginbalans 2010 gehaald. Indien de vordering was gecontinueerd, zou deze ultimo 2014 € 1,084 mln hebben bedragen.

Duurzame inzetbaarheid of verlof cao PO

In 2014 heeft in de cao PO een wijziging plaatsgevonden inzake duurzame inzetbaarheid voor werknemers en aanvullend verlof voor oudere werknemers, waarbij uren kunnen worden gespaard. Gespaarde rechten op doorbetaalde afwezigheid kunnen in de toekomst worden opgenomen of verzilverd. H₃O heeft momenteel uit hoofde van deze regeling nog geen specifieke afspraken gemaakt met haar werknemers in het PO, omdat de definitieve tekst van de cao pas na de start van het schooljaar 2014/2015 werd vastgesteld. Daardoor heeft geen specifieke registratie van deze uren plaatsgevonden, waardoor geen betrouwbare schatting omtrent de hoogte van een voorziening is te maken. In de jaarrekening 2014 is als gevolg hiervan bij het PO geen voorziening opgenomen.

4 OVERIGE GEGEVENS

4.1 VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING

Resultaatbestemming:		Onderdeel:	Categorie:
Exploitatieresultaat VO	234.973	Buffer H ₃ O	Algemene reserve buffer
Exploitatieresultaat VO	0	Huisvesting havo/vwo	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat VO	- 77.670	Flexibele BAPO	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat PO	- 915.664	Buffer H ₃ O	Algemene reserve buffer
Exploitatieresultaat PO	- 154.990	Flexibele BAPO	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat PO	1.635.964	Privaat kapitaal overschrijding	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat SCOD	25.531	Privaat kapitaal SCOD	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat PW/KO	305.650	Privaat kapitaal PW/KO	Bestemmingsreserve
Resultaat 2013	1.053.794		
Overige mutaties reserves:			
Boekwaarde vaste activa VO	31.329	Financiering vaste activa VO	Algemene reserve MVA
Boekwaarde vaste activa PO	- 88.015	Financiering vaste activa PO	Algemene reserve MVA
Boekwaarde vaste activa H ₃ O	101.177	Financiering vaste activa H ₃ O	Algemene reserve MVA
Buffer H ₃ O	- 44.491	Buffer H ₃ O	Algemene reserve buffer
Saldo overige mutaties reserves	0		

De bestemmingsreserves voor de SCOD en de sector peuterwerk & kinderopvang worden gemuteerd met de resultaten van de stichting respectievelijk sector. De bestemmingsreserve ten behoeve van de extra kosten van het verlengde verblijf van havo/vwo op de huidige locatie (Halmaheiraplein) vanwege achterstallig onderhoud, is ongewijzigd. De bestemmingsreserves voor flexibele BAPO worden gemuteerd voor de wijziging in de opgebouwde rechten per ultimo 2014 met een dekking van 90% bij het VO en 55% bij het PO. De nieuwe private bestemmingsreserve voor de overschrijdingsregeling PO is verhoogd met het in 2014 toegekende bedrag en een correctie voor in het verleden hiervoor ontvangen bedragen. Vanwege de toegenomen boekwaarde van de materiële vaste activa is € 0,044 mln (exclusief sector peuterwerk & kinderopvang en gecorrigeerd voor de financiering van activa van het Drechtsteden College door de langlopende lening van het Stedelijk Dalton Lyceum) meer financiering vanuit de algemene reserve nodig. Per saldo daalt de buffer van H₃O voor het opvangen van risico's en het financieren van nieuwe investeringen met € 0,725 mln tot in totaal € 2,937 mln.

De resultaatbestemming is verwerkt in de balans. Een gedetailleerd overzicht van de omvang van de reserves na resultaatbestemming is te vinden in bijlage 3.

4.2 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er heeft zich één bijzondere gebeurtenis voorgedaan na balansdatum die van belang is voor de gepresenteerde jaarcijfers en de vermogenspositie van de stichting H₃O. Met ingang van 2015 is het bestuur verantwoordelijk voor het buitenonderhoud in het PO waarvoor eerst de gemeente verantwoordelijk was. Bij het VO was dit al het geval. De rijksvergoeding wordt hiervoor met ingang van 2015 normatief verhoogd. Er wordt geen compensatie ontvangen voor achterstallig onderhoud. Deze gebeurtenis is reeds in de jaarrekening per 31 december 2014 verwerkt.

4.3 CONTROLEVERKLARING

5 BIJLAGEN

BIJLAGE 1 – GEGEVENS RECHTSPERSOON

Algemeen

Naam	:	Stichting H ₃ O voor christelijk peuterwerk, kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs
Adres	:	Kolfstraat 120
Postadres	:	Postbus 151
Plaats	:	3300 AD Dordrecht
Telefoon	:	078-8905000
E-mail	:	secretariaat@h3o.nl
Internetsite	:	www.h3o.nl
Bestuursnummer	:	30582
Voorzitter College van Bestuur	:	drs. J. Ramaker
Controller	:	drs. L.H.M. van Stiphout
Telefoon	:	078-8905008
Fax	:	078-8905045
E-mail	:	rvanstiphout@h3o.nl

Scholen en locaties

Voortgezet (inclusief VAVO-leerlingen) en primair onderwijs

<i>Leerlingenaantallen</i>	Brin-nummer	1 oktober 2011	1 oktober 2012	1 oktober 2013	1 oktober 2014
Locatie HAVO/VWO	02CI	1.137	1.101	1.112	1.131
Locatie MAVO	02CI	695	740	775	783
Locatie Leerpark	02CI	634	565	567	597
Totaal Insula College		2.466	2.406	2.454	2.511
SBO Het Noorderlicht	04DY	115	106	86	86
De Horizon	04JR	246	244	245	239
Dr. H. Bavinckschool	04RH	247	285	298	333
Prinses Julianaschool	07IH	296	289	272	262
De Repelaer	07MK	306	297	304	276
De Fontein	08WC	255	248	244	244
De Regenboog	09SW	317	303	309	306
EBS Eden	29XY	94	121	141	170
Prins Bernhardschool	11CP	300	276	268	271
De Sterrekijker	12AU	339	342	350	362
Het Kristal	12KB	361	374	384	389
Totaal basisscholen		2.876	2.885	2.901	2.938
Totaal		5.342	5.291	5.355	5.449

Peuterwerk & kinderopvang

<i>Groepen</i>	2011	2012	2013	2014
Peuterspeelzalen	36	36	36	36
Kinderdagverblijf	5	5	2,5	2,5
Buitenschoolse opvang	17	16	15	15

BIJLAGE 2 – INZET MIDDELEN PRESTATIEBOX

Brinnr.	professionalisering	opbrengstgericht werken	cultuur
02CI Insula College Vmbo- beroepsgericht	Scholingsplan op basis van sterkte/zwakteanalyse van team en management	Differentie-uren ingezet voor Nederlands en rekenen (1 lesuur per klas per leerjaar), maatwerkuren voor de vakken Natuur/scheikunde, Engels en economie	
02CI Insula College Mavo	Verhoging onderwijskwaliteit door individuele scholing passend bij het schoolprofiel (kunst-sport-techniek). Studiedag motivatie en differentiatie voor gehele personeel	Inzet van personeel voor begeleiding van leerlingen voor taal, rekenen en Engels van klas 1 t/m 3 na analyse van de Cito-Vas toetsen	
02CI Insula College Havo/vwo	Verhoging onderwijskwaliteit door individuele scholing en schoolbrede ontwikkeling d.m.v. studiedagen	Examentrainingen H5 en V6, verhoging studievastigheden door invoering Study Vision Online, versterking taalonderwijs	
04DY Noorderlicht	Team workshop omgaan met agressie, master coaching en remedial teacher, coaching leerkrachten gedragsaanpak, co-teaching, diverse seminars	Jaarlicentie MMS, begeleiding IB-er in kader van handelingsgericht werken, aanschaf testmateriaal dyscalculie, begeleiding leescoördinatoren	Excursies (ToBe, Weizicht, Kunstmin, Rotterdams Phil. Orkest etc.), licentie 1-2-3 ZING
04JR Horizon	Teamtraining verbetering spellingonderwijs	Formatief ingezet voor extra groep	Passend in cultuurplan van het voorgaande schooljaar. Ingezet om diverse vakken te verbinden met cultuur
04RH Dr.H.Bavinck- school	Scholingstraject Filosoferen met kinderen voor leerkrachten Leonardo-onderwijs, ondersteuning IB-ers door externe coach, kwaliteitsverbetering bewegingsonderwijs	Begeleiding CED bij professionalisering taal- en leesonderwijs, studiedagen pesten en sociale interacties	Kunst-cultuurprojecten
07IH Prinses Julianaschool	MT-trainingen, studiedagen, coaching directeur en IB-er	Supervisie methodiek ontwikkeling, cursus WIG	Kunstproject i.s.m. Podiumhuis, inzet ToBe
07MK De Repelaer	Training gesprekstechnieken voor managementteam, opleiding IB-er, BHV, teamcursus opbrengstgericht werken	Extra formatie ingezet voor klassenassistent	Excursies, inzet ToBe en uitbreiding lessen culturele vorming
08WC De Fontein	Leerkracht opleiding bewegingsonderwijs, traject opbrengstgericht werken CED, implementatie nieuwe methode Estafette.	Ingezet in personele bezetting om groeps- en hulpplannen in groepen beter te kunnen uitvoeren om gericht aan opbrengsten te werken	Excursies en i.s.m. ToBe culturele activiteiten op school. Streven naar ieder jaar elke groep een externe excursie
09SW De Regenboog	Sami training, ondersteuning en coaching van IB-ers en leerkrachten.	CPS training van het DIM model. CPS training voor invoering WizWijs. Ondersteuning CED tbv IB-ers bij opzetten arrangementen.	Excursies en uitbreiding lessen culturele vorming bij To Be
29XY EBS Eden	Invoering nieuwe leerlingobservatiesysteem Kijk!, BHV	Extra formatie ingezet voor klassenassistenten	Excursies naar Dordts en van Gijn Museum, smaaklessen
11CP Prins Bern- hardschool	Scholing MR, Parnassys, interview dycalculie, leesproblemen, herfstkinderen, BHV, RDO, BOSOS, verstoorde taal, mindfulness, taalspecialist, luisterhouding, Teach Like A Champion	IB-er in LB buiten de functiemix om	Middelen ingezet voor excursies, To Be, bibliotheek e.d.
12AU De Sterrekij- ker	Opleiding bewegingsonderwijs Opleiding creatieve therapie Coaching leerkracht	Ondersteuning CED ontwikkelingsgericht en opbrengstgericht werken in de onderbouw, begeleiding IB-er bij handelingsgericht werken, teamtraining Parnassys	Vanuit de cultuurcommissie middelen ingezet voor excursies, museabezoek, cultureel educatief programma ToBe, kunstproject in de klas
12KB Het Kristal	Inzet video interactie, aanpak spelling en woordenschatonderwijs.	Inzet extra formatie aanpak hoogbegaafdheid, studiereken-specialist, aanschaf diverse literatuur, teamtraining	Opzetten doorlopende lijn cultuur, museumbezoek, filmmon-tage training, diverse workshops: beeldhouwen, muziek, bibliotheek inrichting

BIJLAGE 3 – STAAT VAN RESERVES

	31-12-2013	% van de baten	Resultaat-bestemming	Mutaties reserves	31-12-2014	% van de baten
H₃O						
Buffer H ₃ O	3.661.692	9,5 %	- 680.691	-44.491	2.936.510	7,3 %
Financiering vaste activa	1.083.647	2,8 %	0	101.177	1.184.824	2,9 %
<i>subtotaal</i>	<i>4.745.339</i>	<i>12,3 %</i>	<i>- 680.691</i>	<i>56.686</i>	<i>4.121.334</i>	<i>10,2 %</i>
Primair onderwijs						
Financiering vaste activa	2.026.281	5,3 %	0	- 88.015	1.938.266	4,8 %
Voortgezet onderwijs						
Financiering vaste activa	2.774.270	7,2 %	0	31.329	2.805.599	7,0 %
TOTAAL ALGEMENE RESERVE	9.545.890	24,8 %	- 680.691	0	8.865.199	22,0 %
SCOD						
Privaat kapitaal	1.621.932	4,2 %	25.531	0	1.647.463	4,1 %
Peuterwerk / Kinderopvang						
Privaat kapitaal	11.903	0,0 %	305.650	0	317.553	0,8 %
Primair onderwijs						
Flexibele BAPO	366.210	1,0 %	- 154.990	0	211.220	0,5 %
Privaat kapitaal overschrijdingsregeling	0	0,0%	1.635.964	0	1.635.964	4,1%
<i>subtotaal</i>	<i>366.210</i>	<i>1,0%</i>	<i>1.480.974</i>	<i>0</i>	<i>1.847.184</i>	<i>4,6%</i>
Voortgezet onderwijs						
Huisvesting havo/vwo	250.000	0,6 %	0	0	250.000	0,6 %
Flexibele BAPO	500.970	1,3 %	- 77.670	0	423.300	1,0 %
<i>subtotaal</i>	<i>750.970</i>	<i>1,9 %</i>	<i>- 77.670</i>	<i>0</i>	<i>673.300</i>	<i>1,6 %</i>
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	2.751.015	7,1 %	1.734.485	0	4.485.500	11,1 %
TOTAAL GENERAAL RESERVES	12.296.905	31,9 %	1.053.794	0	13.350.699	33,1 %

De resultaatbestemming is toegelicht in paragraaf 4.1.

Tot en met 2006 werd in de toelichting op de algemene reserve binnen het eigen vermogen niet ingegaan op de voor de financiering van materiële vaste activa benodigde middelen, maar op de ontwikkeling van het saldo van de resultaten van de sectoren (gecorrigeerd voor mutaties bij de bestemmingsreserves). Indien deze wijze van toelichting zou zijn gehandhaafd, zou de algemene reserve als volgt zijn opgebouwd:

	31-12-2013	% van de baten	Resultaat-bestemming	Mutatie reserves	31-12-2014	% van de baten
Primair onderwijs	4.053.085	10,5 %	- 915.664	0	3.137.421	7,8 %
Voortgezet onderwijs	5.492.805	14,3 %	234.973	0	5.727.778	14,2 %
TOTAAL ALGEMENE RESERVE	9.545.890	24,8 %	- 680.691	0	8.865.199	22,0 %

BIJLAGE 4 – VERKLARENDE LIJST VAN AFKORTINGEN

ADV	-	arbeidsduurverkorting
BAPO	-	bevordering arbeidsparticipatie ouderen
BSO	-	buitenschoolse opvang
BW	-	burgerlijk wetboek
CAO	-	collectieve arbeidsovereenkomst
CSPD	-	christelijke stichting peuterwerk en buitenschoolse opvang
CVB	-	college van Bestuur
FBD	-	facilitair bedrijf Dordrecht
FBSD	-	federatief bijzonder samenwerkingsverband Dordrecht
FCC	-	facility cost control
GGD	-	gemeentelijke gezondheidsdienst
GL	-	gemengde leerweg
GPL	-	gemiddelde personeelslast
HAVO	-	hoger algemeen voortgezet onderwijs
ICT	-	informatie- en communicatietechnologie
ID	-	in- en doorstroombanen
IHP	-	integraal huisvestingsplan
IPB	-	integraal personeelsbeleid
KDV	-	kinderdagverblijf
MAVO	-	middelbaar algemeen voortgezet onderwijs
OCW	-	onderwijs, cultuur en wetenschap
Oké	-	wet Oké, ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
OPOD	-	stichting openbaar primair onderwijs Dordrecht
POP	-	persoonlijk ontwikkelingsplan
PO	-	primair onderwijs
PW/KO-	-	peuterwerk en kinderopvang
RVT	-	raad van toezicht
SCOD	-	stichting steun christelijk onderwijs Dordrecht
SDL	-	stedelijk dalton lyceum Dordrecht
SIS	-	school in de samenleving
SVO	-	speciaal voortgezet onderwijs
SWG	-	stichting tot gebruik, beheer en onderhoud samenwerkingsgebouw Leerpark Dordrecht
SZW	-	sociale zaken en werkgelegenheid
TMO	-	tussen de middag opvang
VAVO	-	voortgezet algemeen volwassenen onderwijs
VMBO	-	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VO	-	voortgezet onderwijs
VSV	-	voortijdig schoolverlaten
VVE	-	voor- en vroegschoolse educatie
VWO	-	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
WGA	-	regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten
WNT	-	wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector
WOZ	-	wet waardering onroerende zaken
WSNS	-	weer samen naar school